

**Kommentar till
Hávamál : Isl.
papp. fo1. 73b /**

HS Isl. papp. fo1. 73b

**National Library
of Sweden**

51
73.
Islandica

Lona Rigniana
Island

Notae Philologicae
in

J. A. A. M. L.

et

capitulam Islandicam.

AO. N. I.

N. I.

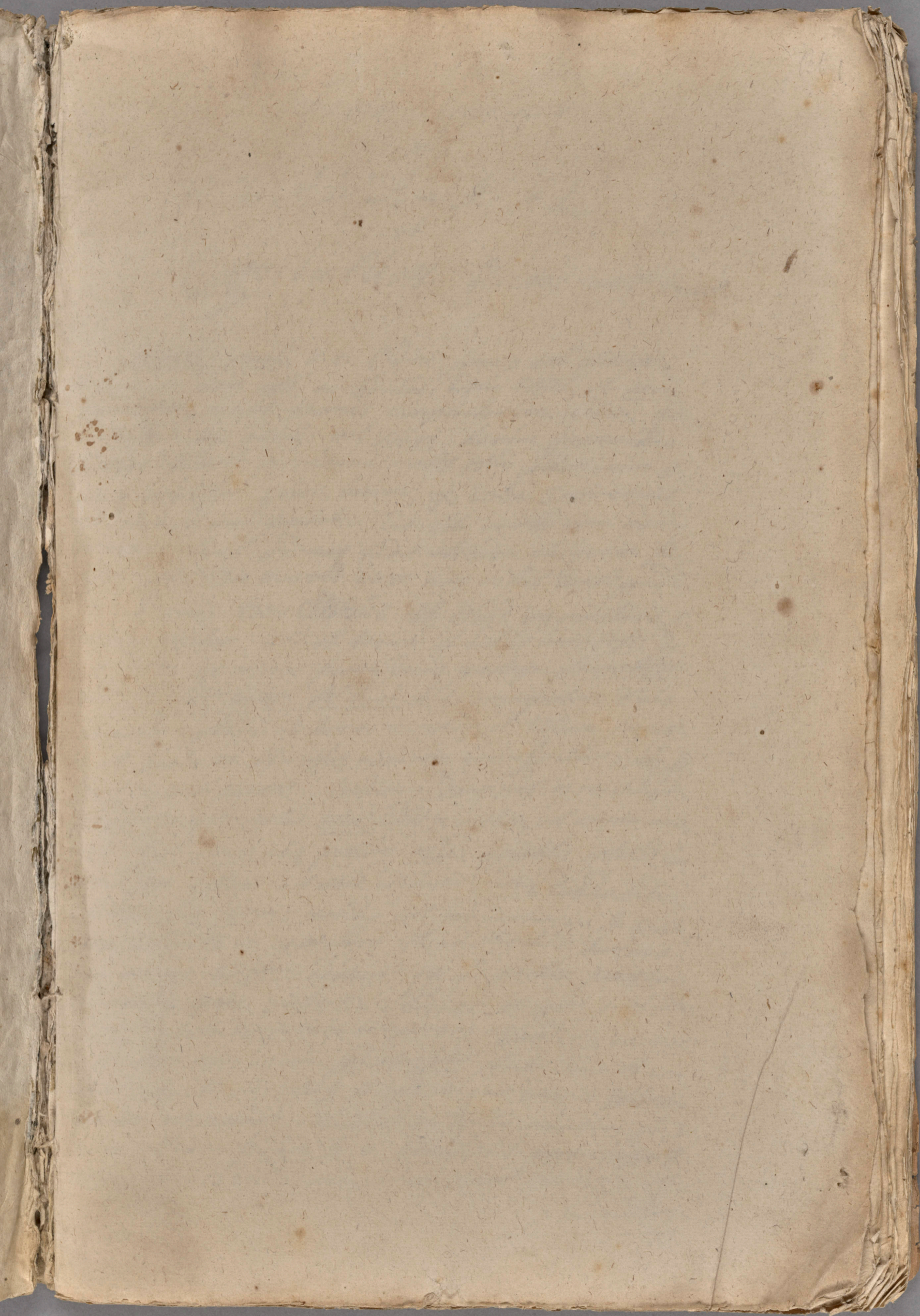
31
32
23
3
2

73. B.

N. I.

Riks-Biblioteket.
STOCKHOLM.
Handskrifter.
Islandica
Pars. fol. no. 73. B.
No.

Havi
fym
ly au
aitho
Dinos
vidr
ploc
cilo

tra nu
quo
quid
crau
s. ubi
fadiu
mhad
vms.
omnia
estob
vms,
nia u
stunt
viphic
idem
mam
dtrun
ictus
vapa

Jons Rígmanna Íslandi
Nota Philologica,

in
HAVA-MÁL,
et
Capitulum Primum.

Hava-mál, h. r. Odini sive ut Gronovus,
Havi enim idem est ac Odinus, teste Edda, et mál
symbonem, sive Gronovus complementum, notat, qua-
ly autem hic Odinus ut Havi, harum Gronovianam
auctor fuisse, videndum nobis est: plures enim O-
dinos existit, quam unum, ex Edda Snorronis,
videntissimum patet. Et ut verbo utrum eorum
probari, sive Odinos inde sive ut cuiquam fa-
cile est. De quarto vero non nihil ambigendum.

Primum Edda Odinus est Deus immortalis et
terrenus, factor Cæli et terræ et totius universi: de
quo Edda in primo frontispicio prologi: Almattigur
quod Slapadi himin et iord h. r. omnipotens Deus
curavit cælum et terram. videt et Eddam pag. m.
8. ubi dicitur alia ejus nomina uterentur: ut, Al-
fadir x omnipotens. Herian x Dominus exercituum.
Meðadur x ipse motus. Heritidur x motor, ut omnia mo-
vent. Fiol-narr x ubiq; præsens. Óli x optabilis, optatus, cui
omnia pro optione vel voto erant. Omi x laudabilis,
estobis. Dif-trindi x mobilia vel moventia in se conti-
nens, utrinus et coarctans, et intelligitur hæmo-
nia utrinus. Súipur x adiutor, quo indigitatur præstans
flumentum ignis. Súiprir x ustus, qui in igne ustatur.
Viprir x arvis temperatum temperans. Sallir x animans
idem quod opus, nam sal et opur sunt idem, et ani-
mam notant. vid. vol. 1. stroph. 18. quæ omnia nūmimi
etrono conveniunt. Dicitur et ante mundum fuisse
inter Strim-prissa h. r. qualitates principales
vaporificas. i. e. fuit mediator inter calidum et
humidum.

50

et humidum. vidantur philosophi veteres. Hunc
libiq[ue] postea in his notis nomen astrum nuncupamus.

Secundus est Odinus p[ro]ficius, cui ex eo Am-
pore exatos parentes Edda attribuit pag. 11. Huius
est genealogia haec ibi habetur

Buri. Bol-porn.

1

1

Boro, coniugis, Borlla

Odin, Vr, Vili.

animans, pacifius, obidius.

Hic idem p[ro]ficius nuncupandus, quia omnia quae mihi
mini astrum sunt propria, huius secundo in Edda
ad fratrem suum in his notis voco. Boro enim pater est Borlla
quoniam, nam est mater natus dicitur. Sed autem hic notandum est
illud huius mapp
statum sibi ordin
causit.
est diversi generis parentes huius Odino adscribi
sunt quippe Boro, Buri filius, et qualitatibus
principalibus, bonis fil. ostendit dicit. Mater vero
Borlla, Bol-porni filia, et qualitatibus et excellenti-
bus quidem, et spectu ad Durogos et Alfos, detriore,
bus tamen illis prioribus. quae quomodo intelligun-
da sint alias et alibi ostendemus. Et hic Odinus
in Sueonia unquam fuit aut non fuit iam non dico,
id duntaxat dixisse me volo, illius cultum hic
viguisse, multis seculis ante Odini fratris, illius
magi, adventum in hos oras boreales. Et quid mi-
dixissim regis venerationem huius cum terra in-
colis adoretant esse. De hoc secundo Odino legi sic
Clarissimi Olai Norli notas ad quatuordecim saecula pag.
40 seq[ue]. Idem est ethnicorum Iupiter, sumus deus
licet et Iovis nomen cum potestate Thoroni, in his
notis, etiam computat, uti est Odino Martis no-
men, sed longo post tempore, facta est ibi con-
fusio: de qua ut videndus est insignis locus, qui est
in Hist. Barlami Ermita, ubi Iupiter nomi-
natus Thor, et Friggia Thoris uxor habitus.

Tertius Odinus est ille magus frid-
 lfi filius, de quo in prologo Edda, quoniam videtur, ex
 rancia profugus, et huc in terras Europae par-
 tes orientales, qui se magistratum praei nuntius sibi
 falso addidit, s. praei nuntius dixi, et Odinum
 Bori filium intelligi volo: et in comites suos per-
 sonas praeiorum nuntium induxit. Hic est
 ille quoniam Upsalensem vel Upsalinum vocat Bryn-
 olphus Sutoris episcopus in Islandia Nordia-
 nali. Hic idem est auctor harum geomantiarum.
 Hic potest esse, qui Gilfoni Sutorum regi illudit,
 ostentans illi aulam suam Hava-höll, h. v.
 Upsalas spiritus magnificentissima, utrum ficticia,
 aula As-gardina, quae et Val-höll dicitur. quod
 pro eum Gilfo putat in Asiam proficisci, et
 Gothia sua, Upsalam vel Sigtunam profectus est,
 et Odini illusionibus auscultavit. Hic denique
 est, qui suis prestigijs totum arcticum orbem
 fascinavit, ut vivus pro Rege Aegyptiorum
 celebratissimo, post mortem vero pro Deo immortali
 haberetur. Hi omnes tres Odini in Edda con-
 summum As. Dns, nuncupantur, ut postea plu-
 ribus ostendetur. Hi, meoam, sunt illa tria
 nomina, Hav, Yasn-hav, Prædi, de quibus
 Edda in Gylfa-gyning, quorum postor-
 mus, Prædi, primus et summus est.

quartam etiam subindicat videtur Edda pag. m. 63.
 His verbis: Valla spin faundur poss, Baldurs et
Bostlu et annara barna sinna. h. v. Nominandus est O-
 dinus pater Thor, Baldurs et Bostlu et aliorum lob-
 vorum suorum. quae quomodo concilianda sint cum pri-
 vibus, non omnino facile est dictu. Aut primum hic
 quartus est Odinus, quod auctor adstruere non pro-
 sumo: aut Odinum Bori filium nomine Bol-
 postum etiam fuisse insignitum necesse est, quod tu. neque
 asseri potest, quia inter Odini istius epitheta Bol-
 postus nusquam reperitur, et Odinus ille ex homini-
 bus

bus, quo ad patrem et avum, natus habetur: Mater
vero ex prosapia Jotunum seu gigantum, quorum
originis vix ulla certa sit mentio in Edda, praeter
quam quod ex terra eos surrexisse, nobis inculcat;
Neq. hominum epistola Jotnis, seu gigantibus, con-
veniunt, uti et nec Jotunum hominibus. Sit ergo
mundum in his generalibus, quis dixerit velit, qui plerum
sunt majorum documentorum, huc faciendum, supple-
mentum non abundat quam solius Edda Snorronis
paraphrasi? Conjectura tamen locus est, Odini
illum magum, Upsalinum, Fridrichi filium, natum
habuisse nomen Bostla, unde confusio nominum
certa sit: et si Odinus testis Bostla pater, se-
cundus vero Bostla filius, dicatur. quod à vero dicitur
simile non videtur. quae autem conjectura si non fallit,
meritis quartus dabitur Odinus Bostla pater. Sit
ergo ille Europaeus, id est, natus in Europa, et prope
que in Asiam abiens, huc iterum, videtur, et mid-Or-
din, vel nesc. ordin dictus, vel etiam sit ipse Gang-
lucus seu Gylfus Scionum rex, aut tandem, sit de
der vel Odder Fraxja Nordi filia maritus, de quo
Sturlonius in historia pag. 10. ubi notandum, quan-
tum differentia sit inter Odder et Odder, hoc tamen
eiusdem vel macronem significat, illud vero animam
sua spiritum vitalem, alijs divinum ut lingua,
haec saltem de nomine stavi, hoc loco, monuisse volumus,
alias, data occasione, plura de hac re suggeram.

1.

Quoniam ~~quoniam~~, quae vulgo stava-mal inscri-
buntur, et una cum Edda Snorronis, Hafniae. A. 1685.
opera Consultissimi et Amplissimi viri, Dni. Doct. Joh.
Rosinij, edita sunt, inde expressi, et quo ad potius
sui, ortum dictionum restitui, et quo illis adesse non
debetant, explosi: Sic etiam, quia scriptio Latina, illis ibi
adhibita s. Consultiss. et Ampliss. Rosinij non est,
sed videris alicujus in quibusdam, extra scopum var-
gari videbatur, ex quo eorum ipse dixi, qui hanc anti-
qua amant, et ea pro sua dignitate aestimant,
aliam addunt, pro textus postulatu: instaphrasin
scil. quae verbum verbo redditur, pro ut stiglius
Latini

latini sermonis patitur. Quoniam, inquam, has
idcirco primam animadverti, quia sententias morales et
quodammodo stricte habent, et nonnullos historicos
flosculos, ad Edda intellectum multum conferentes
retribent. Similiter et epilogus harum quoniam
qui Runa-Capitulum dicitur, fundamentum est
notionum illarum, quae Stylus vocantur, quae
quam ferquens usus est in logographis veterum.
Hoc supra memorata, cum sic pro transferre
rarum interpretis, inter se etiam existimari bonis
notatiunculas illis adferre, ut habeat candidus
dus lector suum reputare, utram amplecti ve-
lit opinionem. Porro meam nemini obtrudo.
ne alijs hoc scribo, quam illis, qui utra et quae
prima, a fucatis et depravatis differunt. Si-
cut et volunt. ^{caeteris} Illis utra alijs, qui forte ut
probi sunt, aut olim reperiantur in molisso
suo viventes, antiquitatum nostrarum falsis in-
novatoribus, et quid majus dicam? tricarum
imposturis admixtis, fabricatoribus, qui tantum
sibi in suis docti et pulchri videntur, tam
sermonis similes, loco sermonis, nubem compri-
mentis, et Centauros gignentes, assertionum suarum
quam potentia dunt, vendunt, et utra dicit
stent, non verbum solim.

Idem disertissimus Aspinus in praefatione sua ad
Eddam Snorronis, pag. 2. mentionem facit Samundis
Wigfussonij Froda, Auctoris phil. Edda veteris, quoniam
pag. 1. in addendis natum ait in Islandia A. 1057
et floruisse A. 1077, et diei A. 1133 diem obiisse, post
eum Oddonem in provincia Raag-ar-vallna si-
glu. Samundis hujus Eddam pluribus capitulis
constare, idem Aspinus, in eadem praefatione, pag.
3. auctor est, quorum tantum non nisi tria viderentur
esse, videlicet, Volu-spa, Stava-mal, et Capitulum
Runicum: ubi notandum, Capitulum Runicum non
aliquid pro se absolutum capitulum esse, sed tantum
epilogum quoniam Stava-mal, ut supra dixi.

Patet

Patet enim hoc ex ultima Aetio istius Capituli.
Dominantius proterea hinc Edda Sarmundi
partes, una in Aetio: nunquam sine honore nomi-
nandi: profatione, pag. 2. Nigs-pattur, unde haec
verba citantur; god ol Edda. Proterum enim est
avia: Et altera in Stephani Olai notis ad Volu-
spa, pag. 9. gor Jafnis-mal ibi nuncupatur,
plura ex hac Sarmundi Edda citata, non vidimus
conijcere tu. licet, ad illam Sarmundi Eddam
spectare, Grimnis-mal, Arim-dallar-gol-
dur, et olvis-mal, quae Edda Snorronis
citantur. Est enim Edda Snorronis ^{in quibusdam} epitoma
et paraphrasis illius prioris: quae de ut videtur
Magistro Brynolphius Sumonis in Epistola ad
Stephanium A. 1642, cuius verba apud Rosiniam
in profatione ad Eddam pag. 29 haec allegan-
tur: Ubi enim ingentis Uspauri folius humana
sapientia, conscripta a Sarmundo sapiente?
Et in primis illa nobilissima Edda, cuius vix millesi-
mam partem aliquam nunc proter nomen habemus?
atque ipsum quod habemus, omnino fuisse deperditam
hinc Snorronis Sturlonij epitoma, umbram potius
et vestigia, quam verum corpus Edda, illius antiquae
et reliqua fuisse. Eddam hanc Sarmundi, latetis circa
annum 1640. transire pro se fecit, idem Magister Bryn-
olphus, teste Stephano in notis ad Sax. gram. pag.
93. Cum itaque haec gnoma Hava-mal sint pars
Edda Sarmundi, quam nunquam vidimus, fuit
veriam dabit Lector candidus, quamvis omnia
hic pro suo voto innotata non inveniatur: tamen li-
cet inopia documentorum latetis, quae potius
scimus, at si plura et certiora nancisceremur,
huc facienda, libenter ulterius hinc addere-
mus. Ad Aetium itaque stylus est convertendus.

Adi. n. 3. supra Hava-mal, h. r. Domi sermo uti gnoma etc.

4

Gnoma 1. Prima et summa haec est gnoma
haec est periodus, quae Lectorum non nihil dubium
facere poterit, cuius Domi doctrina haec sit,
quandi scilicet an Aetij, nisi posterioris gnoma, videtur
licet

licet et capituli vincti, istum ser-
 palam timent. Dixi supra illas ab Edmo fratris Frid-
 Crisi filio prolatis esse, inquit ad huc istius proten-
 tia me pariter, attamen obijci mihi potest, Gyl-
 fonn Guionum regem, hanc stropham calluisse et
 protulisse, antequam aliquid de Gylfa-gjuring
 precipere, etiam prius quam tria illa nomina
 Har, Gafa-har, et Prydi, adtendi et audire-
 di, Asgardia, facultas si concedatur. Unde con-
 cludi datur, Odinum primum, Bori filium, raru
 auctorem aliquando extitisse, et sic Gylfoni prius
 familiaris, quam Odinus fratris huc cum suis
 migravit. Cuius rei validum satis argumentum
 extare videtur in principio Gylfa-gjuring,
 pag. m. 7. Hinc argumento tamem sic facilli-
 me contra itur: Gylfonn multum ex Odini
 fratris sapientia, doctrinaque hausisse et imbi-
 bisse, ante quam ita Asgardiam instituit.
 At rursus Edda, in prologo, Gylfonn, Odi-
 no in Guioniam ita maturanti, obviam i-
 visse, et cum in suum regnum in videret, ut
 ne mirum sit, Gylfonn ex eius sana doctri-
 na, ut Hava-mal et alijs, prius multa pro-
 cepisse. Porro quoniam Hava-mal Odini
 fratris, et non ~~fratris~~ fructu esse, convin-
 cunt supra allegata quomodo, quarum traditio,
 non suis locis errorum dabitur.

Adur gangi fram. Hec etiam interpretis pro si-
 diomatis formula, in contrarium sensum, a sua
 nativa significatione distorsit, ut etiam, ganga
 fram, verbo spirit. quod antiquis interitur ut in
 Asgardia sonabat. Ductus in ea ut Islandorum quoti-
 dianam consuetudinem. Vtriusque vero majoris nostri,
 ea formula aliquem ad se vocantem, et a foris
 bus in honoratorem domus pariter ut pro-
 ducere invitarent. Sensus itaque strophae talis
 est: Gattis allur adur in gangi fram, unglig-
 nast slulu od of-rodast. h. e. ostia omnia
 ante introitum, prospicienda et respicienda
 sunt.

Gatt

+ femin. gen. gatt, in gattis gattar, gattarum notat, et de
 foribus plurimq dicitur. Kilianus Diefflar gatte ut
 est vius, plata. gron. gaso. ital. chiasso. gatt ut
 quod Arutwig est foram et foramentum. Et ut ait idem
 est gravis, et Kilianus, gat, ut. ianua porta. arg. gatr, gatr.
mat pro gato vide etiam plura hujus vocabuli significata, apud
tundrum Kilianum. Hic gattis, habetur, quod nomi-
 nativus est pluralis.

Signast: inspicere, circumspicere, prospicere
Sign: acuti visus. gril-sign: qui bene videt.
o-sign: qui nil videt. ecus. glam-sign: qui
orbis est visus. gust. Star-blind.

Alidur: atlas, fructum, atca. adur: fructa. adur
adur: fructa fructorum. Adur etiam notat mor-
talis, omnem hominum, qui in fructu sunt et fructu.

Flot: 1. auram domus, 2. ipsam domum. 3. locum
et cubile, significat. vid. ll. gl. et scif. c. c.2. Quint-
uols s. c. quib. somno flot Anglo-Sax. est
sedes patrimonialis. in ll. Vistrog. quod. c. c. flora
a flot: dare se reditum. in ll. gub. c. c. 32.
et passim alibi in istis legibus nominatur flot foring
v.e. reditus. Et signatus stato caput dominis voca-
vit grin flot h.r. acona locum, cujus translationis
talis est hatis Eddica. Thorus monomachiam, cum
gigante quodam, nomine Thringere, circit, proq
gladio, quo mallo usus est. Thringere alium
ingentis magnitudinis acona: grin flot flora
attentavit. Commisit regis acnis, mallo aconam
in duas partes dividit, quarum altera in capite
Thori impacta est, altera terra se condidit, mallo
quo Thringere acni didit. quapropter Boiter
se stato flora posi hanc aptavit, et ab illa parte
acona, qua in capite Thori erudit, cujus caput, a-
conam flora, acona locum et. vocavit.

quoma 2. Brandur proprie tionem notat, hic vero
postis preliminatis. Moris erat antiquis, duo signa,
affabre didolata, varijsq figuris et iconibus colata
pro foribus flora domus, unum ad dextram, alterum
ad sinistram, figura et in altum regere, ut et-
tiam caqueranis domus summatum ominarent. Isti
ingram, postis preliminatis, Brandur, pluribus vo-
cati sunt. quo vocabulo pro ipsis foribus, partes
plurimq utunt. ut hic est: et Brandum in fori-
bus, in ipso domus aditu.

gron. 3.

accipitur et nonnunquam in malam partem, ut cum
falsis, speculatoris, adulatoris, deceptoris et ceteros
talibus, comprimimus nos in utroque nostra delusisset, nobis
non providentibus, amicus: patet ut mirum videri
vo. gestus. in scriptis hactenus non visitaverat.
Cum hostis nostri, vel etiam armata, septem
nobis vastat, eodem vocabulo et phrasibus utitur
hinc vo. stit, ut est in proverbio: vo. stit et
annuus vinata. cito prout alterius amicitia. In
amicitia inconsulto et pro precipitantiam inita, ca-
pirandum est proverbium.

Alud, duplicis itidem est notione, positiva
namque et privativa. significat enim clavam, alta
et statam vocem: Est et altum silentium. Dixer
notio ex stods-guru apparet. posterior utro
ex prima stropa Volu-spa.

gnoma 8. Loz: bona fama. Litu-stasis, nonno-
tat artis fulera, pro fides et utroque amicos,
bonamque conspirantiam. Alud utro quod fieri alterius
novi fil. amici committimus, minus nobis proficere
vnum putamus. Dall et odall duo sunt opposita.
ut: Dall ex prima stropa, q. d. in mea potestate
sunt omnia ea quae domi possido. utrum in mea
potestate non est quod in alterius potestate deponi
sui. conferre cum nota ad gnomanam quintam.

gnoma 10. Byggdus et o-byggdus, duo opposi-
ta, ut: stabilis et instabilis, fides et infidus. Sed
notanda hic est vox illa privativa o in o-bygg-
dus, quae nativum suum gnium hic amittit, et mu-
tatur in positivam: Nam Byggdus instabilis, in-
fidelis est. o-byggdus utro contra. non infidelis.

gnoma 11. o ti aora o copos n dovbis, ait
Cicero in paradoxo. Notandum in o-byggdus
notibus pag. 229. petra rynos habitus non est
qui bonas artes et probos amicos tibi paravit, ergo
testimum proutibus viaticum. Cicero etiam ipse
loco supra citato: aniamus hominis divit, non di-
ca appellari solit: quamvis illa sit plena, dum
te manum videt, divitem non putabo. At haec
magis philosophica quam philologica tibi forte
videntur, Lector. Sed ratione huius propendit
ante quam iudicium dicit. Loquitur ordinis hic
de pauper sapiente et erudite, quem in singulis
et omnibus proximis locis hospitaliter accipi
vult, uti et pro divite et non ryno haberi. Haec
agnomina o-byggdus facinoram vocat, omnium fac-
cinorum o-byggdus, o-byggdus ram nullis divitiis

per

profundam, etiam multam eruditionem, manuit
nigrit, in hoc regno dicere usque. Tandem
 exclamatione utitur: Bliki se Molad's Alra!
 quod ad verbum sic sonat: talis pauperis est! quod
 hic sic intelligi debent: ~~pauperis est regno~~ pauperi
 et regno multam eruditionem mercantiam etc.

Gr
in p
to:
am
qu
do E
ma
Svā
hā
qvo
fian
pan
bor
gno
at
vita
dft
~~ruin~~
ruin
fin
st
cup
cus
sem
vrv
vrv
pvi
bis
dro
his
lia
com
vat
qua
ap

Quona. 1. Writ et at et hrt, prius illud, Writ et
in iudicativo praesenti ponendum est: For vero in praeteri-
to: Writ enim Dinus in praesenti prius facta.

Winda-merid, explicis cum Gulmundo Andura arbor
cum arboriam: arborum sil. Waltam, et in arbor Waltam,
qua intelligitur arbor illa, Waltam Wald-wasils. De ea vi-
de Eddam pag. m. 18. ubi a protestissimis verbis hanc quo-
na explicatur a Snoowonn: fontem videlicet Mimis-
brunn una caudicem huius arboris subesse, unde Dinus
haustum adprehensit a Mimro, domino istius fontis,
quo potus Dinus, sapientiam adipisceretur.

Gwi vandadur, sic logo, non gwi. Gwi hic non signi-
ficat hastam aut gladium, sed famam; ait enim se sine
panis et potu, integras novem noctes, ex hac quercula ar-
boris propeidisse, unde patet famelicum Dinum fuisse.
Quona etiam secunda lacrymas se ibi circumfere factas:
at quona quarta memorat se refectum, vigori et bila-
vitati, restitutum fuisse, quae omnia hinc non fortassis
describuntur.

Girfin Dom, sialfur sialfum miris. His verbis edro
Dinus editus, ut auditoribus suis injungat credendum se
rursum esse ac Dinum quipsum, de quo Edda loquitur. Edda
enim in Gylfa-gynning, de diis immortalibus, et praeser-
tim de uno numine As, h. r. Dolo, verba facit: pater filium
et factum, sicut labor omnium aliorum Drosum, h. r. Girfin
cujus Magistram Dinus hic magus, fugitivus, Spiti-
cus sibi arrogavit, et in comites suos personas Wrispo-
sem numinum induxit, ut post longum tempus: Edda
verbis utitur, quae extant pag. m. 60. f. omnes istam crede-
rentur Asi, illi sil. de quibus nunc agimus et illi alij
prosi. Omnia enim quae fecit Dinus hic magus arti-
bus magicis, et praestigijs involuta pro veris ostendit. E-
dro ut ipsissimum Mathomstun regisse videtur, in
his arboris havis: quod cuilibet patere puto, qui Bib-
lia Mathomstia, Alcoran, cum Edda, in normalibus
conficit, respectu tamen temporis habito, quo quis totum vixit
vat, et doluerat.

A prim madi et, ab illa arbor agnoscit se propeidisse
qua cujus de caudicibus dicitur, nominem dicit. sicut: Widur
optimo cum Edda pag. m. 18. supra allegata, quadrat,
ubi

ubi hunc in modum, radices vel caudices arboris Yggdrasilis
describuntur: pyras ratas larpins kalda fái iippi, et standa
avar bostill: Ein er mid Afum, annar mid Arim-pússum
far þm forðum var gjunnunga-gar: Þridia stridur yffur
Nist-hrimi. h. r. tús arboris radices illam sustentant, val-
de late patentes: Una est inter Afos 1: in coelis apud fái-
proas: Alia inter Arim-thússos: inter qualitates aërias va-
poriferas: ubi olim erat abyssus: tertia superstat Nist-
hrimi 1: Loco damnatissim 1. Duo hi statuuntur princi-
pia, bonum scilicet et malum, et tertium quid ex illis proce-
dit, h. r. fatalis harmonia, sui oppositarum confregens.
Hæc hominibus occultata aperit, sibi vix et Minus
nota, idq. ob assiduum potationem ex sapientia fonte.
vide volu-epa, stroph. 28. Hoc pertinaciter vitandum
quod quid intelligi existimem pro Arborum Yggdrasilis: Ita
sic obscurè videtur mihi videtur sermo esse arboris firm-
is boni et mali, pro ut vixit Ardr-umla notat para-
dysim, sui hostium Edm. At, ais forte: Odium homi-
um ethnicum, magnum, fatalitatemque nil scivisse de
arboris scientia boni et mali? Respondere, asserens, om-
nia, vel pluraq. quæ in Edda habentur circa arboris
orsa, cum sacris Literis, salvo utrovisq. sensu, confusi
posse: ut pluribus postea demonstrabo.

GNOMA 2. Nijsta et nidur &c. parum folios videtur
fuisse quidmundis Andora, in hoc vocabulo nijsta no-
dando, quam interpretor illi alter prior, qui tenuit et
hæc intacta reliquit. Major mihi videtur ille magno
Apolline, qui demonstrare poterit, ex lingua sancta,
nijsta alicubi significare velle, pro ut vult dic-
tus quidmundis. Totum huius loci sensum hæc sua vit-
licatione perturbavit, et infert idem quidmundis.
Illud autem meo glandis proquam notum existimo
nijsta significare longior, vi adigerit, fortiter inus-
gatur, et nisting est tortura, adactis violenta, par-
tura. Indigitat itaq. Odinus, huius in reseris capti-
fuisse, et extra se ipsum, quasi in animi deliquio, in
ultimiq. vrsantem, pro totas noctes orotus, ieiunium
et solum in altissima arboris summitate jacuisse,
et characteres Duniceos didicisse, et tandem illos
doctus inde desicisse. Supra in Hava-malum
gnoma

quoma 42 Nijstus ut noelvidus talis, h. r. alger per
 mitur nudus homo. ut, frigore affligitur vestibus rictus
 ut scapis sit; qui dat et non recipit damnum sentit.
 ut illa vestit et interpretatur Clavis. O. J. J. J. J.
 at nijsta launum. Surt. Det quista nro taudrour
 h. r. dentibus impingere ut dentes dentibus
 ingrat, et frigidum datur. Nijsti est pirtilla que
 calybe pro illi adactum filicem ^{cassa} extinguitur. gn. H. Nijsti song mad =
 stovia ulsi regga-sonij sic habetur; Nijsti fan ut fuit Nijstingum midar
 sid cordit h. r. hasta ram contorsit, ut transfixit, hrist.
 ad navis tabulation. †

† Edda p. m. 97.
 Nijsti song mad =
 fuit
 Nijstingum midar
 hrist.

quoma 3. Fimbul-liod est vates, carmina prima
 va, carmina vtilissima, carmina fundamentalia
 que fundamentum dant artibus magicis: illa vime
 ait se accepisse ut didicisse, a quodam omnia vi-
 dente, qui est, si fallor, Minervus, cuius et nepotem
 facit Baül-pormum, patrem Bostla, que mater
 erat Odino Bovi filio, ut supra in prima fronte
 Nijis opter, pag. videtur est. Baül-porm sonat
 mala fudentem quendam vitam et Bostla notat in
 feminino, bonitatem. quod autem hic forte ali-
 quis, quomodo a bono Auctore, mala dixerit potius
 it carmina Odinis? Bona carmina ex bono Mi-
 nervo didicisse vram pro abusu Odini Magi; mala
 et magia facta sunt: Similitudo et notione, quas
 Delectat vocant, que hinc capitulo Ranico originem
 debent; in principio sunt bona, mitis, simplices, qui-
 dita et vtilita, ut et Characteres parvandi, et
 in deductione, fiunt parvandi, amara, et laudanda
 vtilita: si malum ex bono pro vtilitatem abusu quo-
 vtilit.

Aur-rigda, si ergo, non aur-riga. Aur-rigda is
 dicitur qui Lynceus est oculis, et penetrantis visus. aur
 rima sternum, aciem, acutum dicitur: juxta illud.
 aur madur ping sa Tir. h. r. vir sternum ut partio-
 tas acquirit. Eigda, autem est oculatus: et idem mi-
 ston Minervus conterminus hic ponitur. Aur-rigi
 vram sonat pauperem, ut proletarium, qui est ex
 tra opus: cui vocabulo locus hic non est.

Ed-rari, vram partium calorem: Edur est pro-
 vram ut hura est murex: jam edur et continuum
 J. gactum

motum calorem sequitur. est ergo idem, & dicitur ad-
vix, motus progressus, vel ad- versus, calor porticus.
Hoc itaq; motu vel calore ait se factum fuisse, cum fortiter
Mentis ipsi concederetur liberum.

Quona 4. Dedit expressim ordinis omniumque dictata
torum, inquirens, se posse translato labore, sollicitam
famam, raptam restasim et spiritatas resumoras, velle-
fioni hilaritati, exultationi, et bona corporis et animi
habitudini restitutum fuisse: Doctusq; modo suis audito-
res, quid et quantum his molestis liberatus sit, non-
pro, omnigranam reuditionem tam in decendo dienda,
quam in faciundo faciunda. Illi nova deditur ab lita-
torum elementis, sui characteribus variis, narra-
do quis raram sit ductor, et inventor, quidem ipse
in illa opera profuerit.

Quona 5. ~~quona~~ faci finibul fulur, fa non
est ornare sed invenire, incipere, auctor existere. ut
fa at gior, incipere aliquid facere. ful at tata, in-
cipit vel adire loqui. Hinc fang vel anfany, prin-
cipium, hinc fadra, pater: fa basn, prolem rudi, pa-
tror. fang stiam est anterior pars omnis corporis,
facis et premium hominis.

Finbul fulur, h. r. primus, excellentissimus, velle-
fionis dictator: et intelligitur Dominus prius, quod ipse
sic Dominus magis quona sexta constituitur his verbis: O-
din mto Aphim. Dominus inter Afos, fil. velle-
fionum. Hinc igitur Guimundus Andros apud
consultissimam Doct. Responsum in prefatione ad
Eddam pag. 7. Hinc fabularum narratio, Dominum
nominat Finbul ful sui ipsum giorum. Significat
autem finbul, omne magnam, praegrando, et excellentes gior:
introduit stiam, hoc vel illud velle-
fionis, maximus Doct, sic finbul fulur it-
dem est princeps torum, princeps dictator, Dominus
prius, Jupiter. Jovis rami nulu omnia velle-
fionis ut Postor fabulant. A Jovis principium, Jovis sunt omnia
plona. quae dicit dicit et mandat, non possunt non
fieri, et ideo merito finbul fulur, primus effatorum
dictator. Sententia ab illo prolata stat, et firma ma-
nat, nec potest illam unquam mutare velle. quid sibi
hic

hiu volit scriba aut propheta Aforum, non video, et ubi
 aliquid de illis legitur interpretatur hanc gnomam, iux-
 ta ignoro, Edda non habet, nec quisquam aliter quare-
 tum puto. Non tu. nec fugit parvas Jovis furibaz
 dici, et illi cum tabulis xnois astare solitas, et fata
 mortalium disprofere, et disprofere pro Jovis nutu,
 si graecorum philosophorum et poetarum senten-
 tijs in his standum esset. At longe aliter Edda.

Fimbil - utitur in Edda pag. m. 56, est hujus vitan-
 tissima, omnium maxima et longissima, durans
 Jovis continuos annos, ut Edda loco citato auctor
 est. fimbil-fambi in Haecamal gnomam 93.

is dicitur qui in summo gradu insipientis est, stolidissi-
 mus. fluvius insuper aversi unius itidem fimbil
 vocatur, a summa mole aqua quam procolitur per
 talis. pag. m. 9. in Edda Skudlonidis. De fimbil
liod supra vidimus, gnomam troia. Hinc etiam
 est proprium nomen viri fimb-tyi, professor
 magnarum rerum, professoratus, professor.

gin - utitur, quid significet gin video a romanis
 quare et ambigi: gin notatur omne vastum, patens,
 apertum, patulum, hians. Germanis et Saxonibus gin
 non est ositatur, hians, hiferer, teste Kiliano. gin
mundus Andree in notis ad volu-spa voca balim
 vel nomen ginar deducit a gin : hiatus, vultus,
 cui et etiam vationem addit. Ad gin : hians, vultus
 tum deducitur, vel expanditur, apertum vel patulum
 esse, unde sit ginung, et ginung vocabula q. ex-
 pansio, hiatus, apertura, expansum quid. ginun-
gus, expanditor. ginandi, particip. expansus, hians,
 et ginar, ille qui hiat. ginunga-gap, lar-
 gas et vastus hiatus: abyssum vocat ginung
ius And. ut malit. Sic Rovertinus Stephanus
dei in notis ad Cap. 4. Edda Skudlonidis, sic re-
 plicat: ginungagap: hac voce denotatur va-
 cium illud, in quo postea terra collocata est: Coir
dio Chaos. significat autem patulum chasma vel
 avidum hiatus. ginungus : hians, et gap vultus
 nec ille

Chaos et videtur hiantem uter dixit: at Chaos, quod in
aeris regionibus fit, hic non facit: Etiam si locus Craui, dix-
erit man, non improbarum.

Ragnwaldus Comes
Orcadensis, annulum auctum, quom manū gestabat gin-
ning Linna nūcupavit, h. r. hiantem et patulum
proprium, idq; a figura quam praebet proprius cum in gij-
vum se referat. Sed quid haec ad gin origin dicitur?

¶ Cum gin significet omnem vastum, et late gra-
tus, maxime conueniens patetant et hinc hoc spi-
riton esse dicitur inuoluntarium, omnia completentium.
Ergo gin origin, sunt vasti, immensi, omnia in se
completentes Dij, sine quibus nihil est, in quibus
omnia patent, ex quibus omnia scaturit: qui omnibus ut-
bus insunt et omnes res in illis: pro ut vult
Doctrina Eddica.

Rigin h. r. fortis, potentes, vir-
tute pollentes, Dij. Sic enim in volu-
spā Strophato. pat haec pa vniue et at vānam Firmūc hūmū
Rigin Tūnnū, h. r. qd tam ille representat, cum ad
vānas vānit, illas fortibus Dijs notas. At ut haec
flamma, longius quam opis postulat ut hysm, illud
duntaxat addam: omnia quae de gin origin hic
a me dicta sunt, id de gin-
trilog- god dictum
volo. Nomen quippe est idem, quo ad significatum,
est et idem quo ad potestatem.

Hroftur Saugna, h. r. praesens Trosum, ipse Odinus
Boni filius: idem abibi vocatur hrofta hys, quod est
sanctus Deus. a hrofta i. invocare. Hroft i. invocatio.

¶ Quoma C. Alfar, Dusin, Dualin, Dierger, Asvi-
dur, quorsum spectent et quid notent, haec vix non
dicam: Sedumnotorum quippe inopia laboro, ut si-
pae confusus sum. Illud interim dixisse me non
paenitet, esse qualitatis maioris et minoris, item
causas, et hic hominum propriis indutus. videri sic
quodmādi. Adversus notas ad volu-
spā, ubi magna
sarrago harum qualitatum praestat. ut vniuersimor-
to, unum hoc non praeterebo vitatum, tot stabili posse fi-
quas characterum Aunicorum, quos auctorū nomina
hic pra se ferunt. Alia enim videtur fuisse Libra
tura

hinc Afozum, cuius inventor Odinus pater: alia Al-
 forum, quam docuit Svalin; alia hinc Surogorum, hinc
 var hain: Et dicitur alia Jotunorum, quam profito-
 rat As-vidis: Et tandem accepit se vanas profitorum
 sui magis. quod iam Crati in hac ur Statiam, esse
 habeo. Porro spiritus Runarum aliquot, quas in Sti-
 lar et alijs antiquitatibus invenio, non pigrobit ad-
 scribere, secundum Alphabetum ut illas colligam:

1. Alf-vunir. 2. Mal-vunir. 3. Belg-vunir. 4. Diarg-vunir.
5. Drinn-vunir. 6. Fumfars-vunir. 7. Eifu-vunir. 8.
- trift-vunir. 9. Holm-vunir. 10. Hialm-vunir. 11. Hing-
- vunir. 12. Klapp-vunir. 13. Knapp-vunir. 14. Lin-vu-
- vir. 15. Lin-vunir. 16. Mal-vunir. 17. Mul-vunir. 18.
- Ram-vunir. 19. Sprid-vunir. 20. Sol-vunir. 21. Stund-
- stungu-vunir. 22. Stungu-vunir. 23. Bvlast-vunir

24. valore vig-vunir. Tot Runarum spiritus
 in antiquis Scandianorum monumentis continentur
 usum vero ratum et proxiu docere non est intum.
 verum cui animus ita fuit, Legat, de vanis, Drilur.

Item Stephanij notas ad Sax. grammat. pag. 45. 46.
 pag. 98. A. 116. B. 117. B. 146. E. 154. F. 193. G. 226. A. Et Gorb.

Et dicitur Lexicon Run. pag. 108. 109. Item literatur. Eiusdem
 Runic. Cap. 5. Omnes ha Runarum spiritus, et forte plures,
 ad instar carminum, magicis usibus adhibita sunt. Por-
 tyd. Proq. l. l. c. 23 sex Runarum magicarum spiritus hinc
 farum magos invenisse auctore est: videlicet; Hydro-
mantiam, pyromantiam, necromantiam, geomantiam,
astro-mantiam et chiromantiam. Et ad omnes grat

is magiam valuisse carmina prohibent Lytha-
 govas, Plato et Empedocles: ut, ad gortiam vel thar-
 giam, h. e. Semonum incantationem, qua infandis
 incantationibus constat. Cuius spiritus sunt Hydro-
mantia, axiomantia, Locomantia, catoptroman-
tia, pyromantia, necromantia, Caphomantia et
cofomantia. De viginti vocabili Run, supra

in Hava-malam, quom. 20. mentionem fieri, uti et in
 monosyllabis yslandicis sub voce Rija, et dixi signi-
 ficare firmitatem, doctrinam, notitiam, cognitionem et
 conditionem.

Et vide etiam
 de Magis Georg.
 num Lactantium
 Lib. l. de vitis
 philosoph.

¹ Affiduo⁵ nostros tentatim³ pollicer⁴ chelys,
Tablia cum exharis, et anti phoca fount.
Quomodo de vatim quis me proponere possit,
Cui multa a Lindo dicitur una fluit?
Hanc me, ter, terram, terra, docuerunt fororis,
Autem, ut quisquam se mihi prestaret.

gnoma. 7. Multa circa hanc septimam gnoman-
dica fororis, si iam ad amissimam exanimatissimam, quo labo-
re superfluo, magis ex ut meo ipse existimo, quam in-
utilia majorum phantasmata ex hoc pulchre exsusi-
sunt. Quorsum in quolibet color hujus gnoma sua
mystica collimant, digito monstrabo. Christi sur rista
pal. A prima theoria Odinas redditur, pro officium
inculcans, figuras characterum unicarum primo no-
secundas ipse, et quomodo formanda et sculptura sint su-
ndum. cum rege qualiter lunatum spiritus suos sibi
preclaros characteres habet, ipsum et effectum; sunt
provis dispendio ad hanc sententiam referendam sicut opus
est. Rudimenta magica in Irlis habentur: ex ac-
tione vero cognitio in practico rum libris.

Christi sur fa pal. invocationem numinum, pro
felici successu in hac disciplina, his intimat, et princi-
pium a quo ut Odino sumendum, habita disertio;
ut numinum et spirituum, ut loquitur Edda, osten-
di vult.

Christi sur forista pal. pro cuiusque rege ingenui car-
pacitate, pro modo conditionis, et utrum ac causam
circumstantijs huc tentanda vult.

Christi sur bidia pal. formulam concipienda oratio-
nis, ante quam facinus aggreditur his inruit.

Christi sur blota pal. ritus immolandi hostias
ubi foris in antiquis codicibus visentur, et describuntur,
et apud Sturtonidum pag. 75. et multos alios.

Christi sur pinda pal. Ratio mittendi malifica
apud magos praecipue duplex fuerat: una, qua Mero-
mantiam sapiebat, sistendo coram se mortuos quasi
vividos, cuius exemplum in facies libris habet
1. Sam. 28. 13. ut et apud Lucanum lib. 6. p. m. 110.
et num. 710. quamvis istius artis ignavam se ibi fatetur
in erichtho. Magna hujus diabolica artis fuerat us-
1st

Et furgoris usas, apud arcticas gentes: Post enim resuscitatio-
nem corporis humani, iam antea diu vel etiam dudum mortui
magus illum misit, ad obsequium suum inimicum, introduci
etiam ad illum torquendum vel necandum, et non nunquam ad
universum eius gregem, puta ovium, bovirum, equorum et
volandum et interficiendum.

Altera ~~possit~~ ^{consistit} in
gana h. r. spiritibus Diabolicos, mittendo: qui spiritus quales in
ipsis adhiberi fuerint, et Noxigia illustrata pag 74 Etz p. 2
hi potest. vide et Sturlovid. pag. 5. et 6. de radem et. Olla
hinc hic data pauca de gan dicam: gan est corpusculum vivum,
alatum, forma musca, motum sortitur a diabolica quadam vi
vel spiritu, mediantibus diis magorum incantationibus: et mo-
do post motum vivum acceptum, omni et obstanti nocens ad
interitum, si modo viva fuerit, sin vero mortua, ad
corruptionem. Hoc sathana instrumentum. si corporale
vel spirituale, nec diffidit vere dissec. magi ad interficiendos
suos adversarios utuntur, mittendo unum ex his malis spi-
ritibus quotidie, etiam si adversarium nullum habent, et
licet ad nullum certum scopum dirigantur, saepe mentes
voboro, aut proca obria, celerius fulmine iritant et dis-
rumpunt. Hinc est gander, quod habetur in volu-^{spu} stru-
pha 22. Whiti gan ganda h. r. xosa est magos: ubi agitur de
candore, sancta simplicitate, et forma mente. Candorem
nim bona mentis, aut xosum fuisse caritatem fucosam auri
splendidum enim aurum, pro magia et mente fucata ibi
sumunt. Gand-alfur, idem est ac gander. Magus. Gan,
vel gand-vid, est ipse actus horum malorum Daemonum,
dum ovis aera in aera volant. Hinc tandem sunt gan-
firnar et populi finnmarchia, qui hos olim coluerunt.

Et dicitur aliquoties in volu-^{spu} gra-gingja, quod
confunditur quidam nituntur cum gin et gan, frustra
in laborant. gin supra explicui, gan eias fertur hic
videt: gin autem est adorab. significans ex templo, quod
protinus. pa gra-gongo Rigin ill a vofstola. h. r. Tum
ex templo occupaverunt numina xerghos thronos. quo etiam isti-
ter Asmundus Saxmundi filius, insignis inter Islandos po-
ita, in Rhythmis et rovarianis.

Hinc i gan pa molti mot, he. alia ex templo tam falsus contra,
maugulrat ij bil hauga re: possibile non est humilos adire:
Bromner for som fols of grot, ardent patens cum terra et saxis,
fardie hrbur him mid mir. et potius domum meam
Hic vero gan quod replentur conantur interpretis
vocabulo

vocabulo iterum, nihil dicit, nec talis vox in lingua antiqua Scan-
 diana unquam reperitur, utrum sit vocabulum inter Danicum, no-
 ve factum, ut don igitur d. uerum, iterum uerum. At gon
 quod antiquis contra sonabat, maxime agnosco, ut; gon-stader
 contranitoris, gon-virdig, dishonorans. utrob. grina, contra
 ire, obiciat. Hinc illud guth. ginklay, ginsjäng, ginslyg et
ginsast etc. Et hic distinctionem habet inter gan, gon et gin.

Christi sur sia pal? Exprobrata docti sumus, his
 Damonis, et illis deditos, malis quae ipsi fecerant, ipsos me-
 dari, ut se stratagemate mortales in sua indagiter erant
 et lucrarentur. Rogitat igitur hic magus, an resant sui
 auditors, quomodo uocanda sint malicia quae mittunt?
 ea enim omnia promittit se docturum, modo quis Do-
 tori auscultari velit.

Enoma 8. Betra se ofst in se ofst, Cautiorem
 hic dedit Donis, ut quid nimis fiat, nam ut ajunt, om-
ne nimium erubescit in uitium. Erare enim primum Donis
 impossibilia, et si ea quae examus non adipsamur, hinc
 immolationibus nos de radem et sollicitate Donis et
 sa uersania, id enim hic of-st uocat, et ait fatias ipse
 nunquam exarisse, quam sic se profler immolasse.

Ej sic bil gildis giosk. non respiciunt conuivium
 dona, ut; Si cum suis Donis, non respiciunt ad magnificen-
 tiam in immolationis actu adhibitam. Cui simile est illud
Plinij in paneg. Animaduersus enim etiam Donis ipsos, non
 tam accuratis adorantium precibus, et inuocantia et
 sanctitate Latari: quationeque respiciunt, qui delubris et
castam puramque mentem, quam qui inditatum carmen in-
tulit. Distinctionem quam hic facit quidmundis

Andra inter of et bil hic omnino expungo, nam hic of
 utrob. ponitur, et notat nimium, nec enim tandem trupha-
 tu in oratione habent ha dua particulae: of, trupha-
 pro et ubiq. respiciantiam denotat. Eil uero magis ad
 uerbis ualder exprimitur, ut bil summa, ualder manr etc.

Betra se ofst in se ofst, melius est ma-
 ficium non misisse, quam id ipsum nimium uocasse. gi-
bis inuiciter harmoniam aliqualem in hac arte foorti
doctur, spiritus enim ualidus trupha- et postea nimis
stricte utq. precipitantur uocatus, irasitur, et in
auctorem ipsum iram forte conuertit, a qua sibi car-
 uendum dicit. Ha supra oculo Enoma, sunt
 prologus, vel prologum faciunt, in noctem illa prima car-
mina

mina Simbul liod, qua gnoma tertia facta per diuiciss.
Sequentur iam ipsa carmina, numero duplicato, h. r.
bis notariis.

Gnoma 9. De panacea quadam, vel panacae aliquo,
loquitur: et intellige hic illam naturalem magis partem,
quam Bot et Alit-pa vocant. Bot est medicamentum
quo omne malificium et nocentiam tollitur. Alit-pa vero
est ars praecavendi sibi et alijs ab omnibus adversarij in-
sultibus, tam apertis et occultis inimicis.

Gnoma 10. Aiguoror illum loqui de medicamentis
sympatheticis. E.g. De arte videndi vulnerato, dum for-
utile sanu medicamentu curatur, quo laesus vulneratus fuerat, licet is qui
mentum, in illu
curantibus, diffidit
si bis vero inutile, quidam aegrotum curant, stragulo saltem, ut vultu in-
pro ut multa alia.
sprata qua aegroti usus et inditus fuerat.

Gnoma 11. Ars de qua hic verba facit, nimis iam
nostro saeculo nota est. Distingvendum tamen est inter
eorum artem, qui se ipsos ferro, omnique alio metallo
impenetrabilis induunt, et eorum qui omnem vicissitudinem
ferri aciem horrent, et omnem hostis dolum praevide-
runt, praeveniunt et eludunt.

Gnoma 12. Loco hujus malificij hodie utuntur herba
quam Lac-guies h. r. lunaria, vocant: vel etiam lactidini
bis Lac-guar-stinar dicitur h. r. Alit-lapis, sed
+ duo enim sunt,
varius tamen illi⁺ inveniuntur: utrum in libroribus
aquilonariis ad Islandiam, ut multa alia gemma
lapides, vel si
potius dixerit,
quandocumque reperita sunt. Vivunt hi⁺ lactidini, in mal-
tos annos si decens nutrimentum adhibeat, et statis
temporum intervallis, alias se se progredient, ejusdem
naturae. Acquiruntur etiam in Aquilonum montibus, licet
id introduci cum summo acquiruntis vita periculo
ferri audeat.

Gnoma 13. facta hic odius, iaculum in aere volans
solo visu se sistere posse, qua vero magis speciosus illi in
haec se inspicerebat, minus mihi constat.

Gnoma 14. Alij hujus artis aliquales apud nos emanant
utliqua: obstruunt quippe, non vero praevocant dolores
in raram naturam transferrunt, sed quo diabolico prestigio id
aliosve
efficiant, minus inter viros innotescit.

Latius vasculum, candidius vel radiis esculi vaco: pita-
tam primum vas-vid significat arcum signam, sed cum pr-
nitias utrum examinatam, arcum nempe nullas habet radiis,
vix id cum Edda conuenit, populi Esulum pro quavis
1. p. 44

procurata fude, vel ligno duro, quo facile ad Ledandum ad
utofarium uti possideris.

Quona 15. Pyromantiam, qua gottia una est spiritus, sic
iactatur se calter. Bissmangu, vrbis domus inhabitat
terris, alias intelligi possunt confessoris, vel Bissu-nautar.

Quona 16. Hic mentionem facit artis videri utilis, et in
tam civilibus quam privatis discordijs maxime necessaria, si
hac ad litteram et verbum intelligenda sunt: Sed videri
ne hic respiciatur galtra vel casis Argis-hialms, cuius
mentio fit in Edda Refrimij Mythology. 71. his verbis: Fofur
Safdi Arlied Sialm, et Seridmar Safdi Att, et set d Sofud

Sira, et Calladur Aras Argis-hialms, et ill Vuilindi Sra
Dast et Sia. Fofur Safdi galtram assumptat, quam Sofud
matris antea possederat, capitq; suo aptaverat, vocabatur
illa Argis-hialms, qua visa omnes animal extimuit.

Sed quomodo hac cum sensu huius quona quadrare po-
terint, dicis? Dicam planius: exalta fuerat hac galtra
sculptura quadam insigni, ad cuius sculptura imitationem
characterum fuerunt magicum, ipsorum nominis cum
galtra. Illo, inquam, character hodie stannum ulin-
tur multi, faciuntq; sibi illinunt, et figuram vel sig-
num huius litterae faciunt, sic in prospectum inimi-
corum et adversariorum proceduntis omnem horum i-
van erdant, ne vrbam quidem inimicam contra
eos offari valent. Hic habet, Lector, victrix illud
Sax. grammatici signum, de quo lib. 2. fol. 37 verba
facit.

Adde oculum prospicis et nostras prospicere chlas,
Ante sacratissimus victrici lumina signo,
Si vis presentem tute cognosceris Martem.

Grasus est; admodum prospicis oculos et prospicere pro-
meas chlas, h. r. intus latus et brachium meum, si
tute vis cognosceris Domum, Scionis in bello presen-
tem Martem: ante lumen quam illum intus aggror
vis, conspira tua lumina h. r. oculos, faciam, ova, victri-
ci signo, h. r. illius vel inimico faciri tua, vel lar-
minibus tuis, victrix signum, h. r. Characterum Argis-
hialm. qui tunc hoc signo, sicut illa littera faciam sibi il-
lavit, exuto sibi pollicebatur, victoriam se reportaturu
non solum ab hoste, verum etiam ab omni animalis.
Multa sunt huiusmodi in Saxon, qua viros aliquos
doctissimos et candidissimos evocant et argorret,
L id,

idq. quia antiquitatis est. Scandinorum, minus sibi fami-
liaris reddiderunt. Sunt etiam plura quae à Saxone usque
et candide traduntur, sed plura postularum usque
h. r. scaldorum, hyperbaticis et tropis involuta, quae
caecis obvia, non h. r. provia sunt.

gnoma 17. De hydromantia dicitur hic hoc scriptum est.
At magis datam fuisse vim sedandi et ciondi virtus, pro
lubitu, mirum videri potest: plura h. r. sunt Historiae
repletae antiqua his exemplis. vide in primis Historiam
Olai Tryggonis pag. m. 63. usque quia locus ille prolixior
sum hic adscribitur supersedo. Historia ipsa infra brevi
Lucim videbit, ubi tum temporis legi potest. Ex Latinis
auctoribus unum h. r. vel alterum adscribam.

vid. Deficiunt lapsi carmine fontis aqua.

Idem de Mithra:

cum volui ripis mirantibus amans
In fontis undae pios, concubas sisto
stantia concubis cantu furti: nabilia prolo.
nabilia induco: virtus abigoq. vocoq. et.

Tibullus de muliere magna.

Fluminis hae rapidi carmine vertit itra.

vide praeterea quae colligit Nic. Broctus in cornu-
copis pag. 287. cap. 20. pag. 516. cap. 6. pag. 638. lin. 62.
ubi magiam à Zoroaster Prosa primum inventam ait,
quam sex millibus annorum fuisse ante Platonis mor-
tem, Eudoxi testimonio, Plinius affirmat. verba sunt
Brocti. Hinc Patre meus, Prater memoria, Ror-
vondus Dns Jonas Gudmundi, Pastor in exarbio
Mancathura in h. r. Islandia, in poematibus suis
Islandicis:

Zoroaster bio sine Paul
Bruggadan una vistu
i fistu. h. r.

Zoroaster proprii mali auctor optitit,
Extudit enim Runographiam
primum.

Ubi notandum Runa-vistu. Runo-graphiam in ma-
lam partem accipi.

gnoma 18. Lamijs familiar dicit pro aera vola-
re. Exemplum habetur in Edda pag. m. 38 et 39 de
gna, friggja ministra: vanur vocetur la kana
et frad hennar re hui vid i loftinu et. h. r.

vanis quidam videbat illam, itaq; ipsa, ubi in aere vo-
lavit. Simile de Lamia legitur in legibus vltimo-gothi-
cis c. 10. Loftab. videtur loftarato a quingundo. h. r. Epie-
tot solis eximibus, infidens craticula septi armatobum.
Has lamias in aere volantes Dinius ait se in ipso
volatu sistere posse. Etiam videtur enim lamias notat.

Quona 19. De hac Dinius ante Legatum Sturbonides pag.
Landis, id est arma, vel armatura. Gildus. bellum, pag-
na, praelium.

Quona 20. vasa virginea, lego, vasis virginea. vasa
est constructis, a verbo vicia, constringere, ligaminibus
instructis. virginea, cuius verbus casus est virgil vel
virgule, laqueum, vasis, funis. Sic enim in Historia
Sti Thome Archiepiscopi Cantuarie, pag. m. in origi-
nali membrano, 40: proxi madur bafsi mod pro vir-
gul ob vidiona, pa re at hals honom var punit. 1. r.

Hic vir suam tulit laqueum et vimon, quae collo ipsa ad-
acta fuerant. Et sic se a hoc vppi vasis virginea.

Si videtur in similitudine ligni quendam laqueo constructum
sic suspeso et in duntis operatur, ut procedat vir ille et
legatur mecum. Videtur tunc de viso patibulo affixo,
cui guttur laqueo fractum est, verba facere. At cum
ad necromantiam sapient, cum mortuis hoc modo pro-
mouit facere, quam artem prius falsis est se callu-
re, vix credo mentem si fuisset de radem et hic iterum
aliquid dicere: sed potius de aere viso iustitia, et
idcirco suspensum huius quoniam patibulo videtur esse, ac est
in illo Virgilij: Sapre malum hoc si non non lava fuisset!

De exlo tactus memini praediceret quereus.
Sapre sinistraeva praedicit ab illo cognex.

Ad qua ita gravias: mirr compositum augurium.
De augurijs enim Dinius hic loqui existimo, et
non de aliquo homine ex ligno pendente

Quona 21. Altera Pal et Alabni a, vitum quendam vige-
ipso in gentilitate apud paganos aspergendi infantis aqua,
dum nonn ipis impantetur, ex historijs Olai Esijppo-
ris et Olai Crasi satis constat. vide etiam Sturbonidem
pag. 61. et 62. de vige Haquino Adlstrni alumno.
At quom in finem hoc fuerint, aut quibus eam esse
monijs, ambigit. Hic in. locus de ra ut maxime in-
signis est, et dispositioni ansam praebet. Si quis
I autor

autem obijciat, Historias illas à Christianis conuincas
has ipse, respondens; dominum se suo tempore, hoc est aliquot
seculis ante Olaus Triggonis et Haraldi filius, videntur
vitarum scriptoris, hanc autem professum fuisse, etiam
ante natum Christum, omnino eius nomini deditos tunc
in septentrione confiteri.

Quona 22. Eisa: populus, vulgus, plebs. Inferdit à verbo
tiva vel tifa, h. r. appropriare, accerere, in unum con-
uenire, quo vocabulo frequens locus est in sermone, ubi
vulgus ad conueniunt appropriat: dicitur et de gurgibus cum
in unum compelluntur et coagunt. Data hic opla-
sione, stropham ad se volu-ssa, in qua multos tunc aut
videre, modabo; qua talis est:

<u>Gurtur</u> for <u>sinnan</u>	Obscurus prodit ab aëstro,
<u>und siiga</u> <u>lœvi</u>	vibrans fulmina nubibus infra,
<u>stin of</u> <u>ferdi</u>	illuminat de se ipsius: et refr
<u>sol val-</u> <u>tivo</u> .	Sol, visis lœtham propereantibus.

At longe hanc versio à veterum Doctorum Magni Olai
et Stephani Olai, controuersorum interuim, ueredit, ais:
Magnus enim Olai sic uerbit. Edda jurgissa. Mijthol. 4.

Magnifico prodit comitatu Gurtur ab aëstro
Flammus, et radios, Phœbi instar, dissipat usque.

qua interpretatio quam procul sit ab Edda profu-
non nemo videt. Stephanus vero tunc in addum hanc
transfert: Gurtur prodit ex meridie, cum siigalœvi,
radiat instar solis usque valturi. ad qua verba, mal-
ta minus conuenientia notat. Fabitur tunc Stephanus
se ignorare quid significet Siiga lœvi. Ego aut
tunc rationem indubitatum, ex Edda, alijsq; documentis
mea uersioni adferam. Etiam ex ipsa volu-ssa.
Gurtur hic non significat nigrum, sed obscurum. Logri-
tunc tunc sigilla de Deo immortalis, quoniam nostro huma-
no capti obscurum ad intelligendum dicit: idq; uerbo. quis
tunc lœmure sua natura, aut corporalibus oculis, Deo
videre potest: postquam, quantum ipse, in suis uerbo,
se nobis uerbauit. Libet igitur adscribere definitionem,
nam Deo, qua legitur in libello, qui inferi dicitur, La-
Relatione deo sauo: Cum palam sit, pariter omnia
Deum, ut principium habet ut trionum, qui nativi-
tatem omnibus prestat, sibi preprestatum. Qui ante
mundum fuerit sibi ipse pro mundo. Qui uniuersa qua-

cum sunt, vobis iubet, ratione dispartat, virtute consum-
 mat. HIC NON VADERE POTEST, visa clarior est: Hic com-
 parandi, tactu purior est: non estimari, profibus major
 est. infinitis, immensis et solis sibi, tantis quantis
 est, notis. Nobis vobis ad intellectum pretis angustam
 est: Et idem sum sic digno estimamus cum inestima-
 bilium dicimus. Hic idem est ille quom Sibylla, non vident
 quod obscurum nobis proponit, cum in fine mundi vultur
 est. Rationem vobis nominis, quod Sibylla Deo imponit
 capere possumus ex sacris literis: Exodi. c. 33. §. 20. et
 §. ultima. Matth. 11. §. 27. Job. 11. §. 8. et 9. Johan. 1. §. 18. et Joh. 4. §. 11.
 Hunc obscurum ait fata funnary h. v. p. addit ab auctro:
 ut non sibylla, ita et nemo mortalium novit, ex qua man-
 di plaga Dominus Deus venturus est ad iudicium. At h.
 sum ab auctro vulturum, idem more vulturum philosopho-
 rum qui auctorem mundi plagam, doctrinam insubant, quod
 et illis honoratior et acceptior in aucturis erat. vid. Joachim.
 Cantuar. de divinationibus. Et hinc est quod Sibylla di-
 cat sum ab auctro p. vulturum. h. v. ex honoratific
 ma mundi plaga. Confer Matth. c. 24. §. 27. ad 31. inclis.
 Confer etiam Prophetas Esaiam 13. 10. Ezech. 32. 7. Joel. c. + Anos c. 5. §.
 2. a 1. ad 12. et 13. et iudicium. c. 3. 15. Zephan. c. 1. 15. His 18. et 20.
 add. Historiam Barlami fol. 29. col. 60. et fol. 31. col. 61.

Metu Quiga lavi, vibrans fulmina, nubibus mixta, ut infesta
Beligi est ramus arboris, quod ad agrida arborita, dicitur an-
 malia utimur. Et tryggva Sons saga: Posterior quod
 at metu acava, et hasti mijtin Beligali frondi. Thour-
 stanus vulturum p. vulturum, habens in manu nag-
 nam arboris ramum. Beligier etiam est vintum quo
 dolia lincimus. Hinc fit allusio ad tonitrua et vibra-
 tiones fulguratorum, quod instat agitati ut quabati vintis
 ut arboris ramis, nullo vobis aut circulari, in hystro be-
 lio ut parabolico motu movetur. Describit auctro Stri-
 gja inflectur, incurvar, gyrando extendit. vntum quia
 hoc Beliga non satis animi susp. se expressisset putabat
 Sibylla, addidit lavi, ut ut in quibusdam habetur lavi
 ut lavi h. v. fraus, facus, dolus. Butt string-lit: ut
fylgju lavisum manni, dolus comitatus vintum fraus
contum. Sturionidos in Aliods-guon: La et vint, ubi
La et vint idem notant, nempe, dolus, fraus, facus, facus.
 Hinc est illud lyvittar, lyvttar, et lyvittar ryddur
 in LL Yslanorum c. 3. Landa bygd: quod sic male scribitur
lavi, cum scribi debet La-vittar, et Contracte Lavttar.

Solijn dicitur hysse val-tivo, patet ex fysi Strijde monu-
 num, et Gusts furodi. h. r. Sol, qui antea obumbratus fu-
 rat, iam micare incipit dnuo, ante bellatortis, id est
 ob conuersionem obscuri rufm. Hic etiam notandum
 vult in quibusdam m. s. libris legi val-tiva in alijs v-
 ro val-tivo: quosam prius, val-tiva, est prius casus
 vrbis singularis, et tunc vrbis solm; nam sol
 etiam dicitur introitus obnoxius in fine mundi, iuxta
 Edda doctrinam. secundum v-
val-tivo, h. r. h. r. casus
 h. r. est nominis collectivi, et conuenit populos ut
 h. r. bella gerentes, ante vrbem hujus inu-
 si: qui h. r. et hujus loci est. Dixit enim supra Si-
 gilla, obscurum vrbem, in igne et caligine v-
 in fulgore et ~~illuminat~~ fumo, ut sol etiam obumbrat
 vrbem: iam v-
 obscuri vrbem, et inde bellantibus lucem subministrat
 v-
 vrbem colligitur quantum fulgoris et splendoris
 vrbem eius attribuat, et per omnia clarior sol.

Tiva et Tivo aliquoties legitur in voluissa et
 Edda: ut in voluissa strop. 31. Et sa Baldri blodga
tivo, h. r. vidi ad Baldrium sanguinolentum, h. r.
 tam accretarum. ibid. strop. 42. gigtivo, i. populis
 ad victoriam properantibus. al. gigtiva, est admi-
 citus bellus. strop. 56. gigty sig toftir v-
val-tivo i. admi victoriosa domus quidam. scil. in Edda p. m. 113.
 habitant. Baldrius et Haudrius ambo in eadem p-
 Sed vide quo mo hoc tiva abduxit! ad propositum tifom, balfrim
 raps. Corneladur var
mid al Orma.

Alfa et Alfa, casus est secundus numeri pluralis.
 As unum et huncum quid significat, quod omnia alia
 in se comprehendit, quo omnia alia vrbem, susten-
 tantur, et fulciantur, ad quod et omnia dnuo v-
 dignantur. As principium et unum sonat: Varro lib.
 8, unde vrbem sit assem simplicem vrbem. Part.
 Nouell. 123. Asetria purla Dro dicata. akkyos
 vrbem est vrbem diuinum. Et akew, dicitur, et dno,
 instituo, mrditor. akew etiam cultus est. As a-
 prid vrbem. Scandianos ubiq dnum notat, ut; Almat
 et h. r. omnipotens dno. Alfa, assem et alfas vrbem
 scribi ab alijs, quod feminini est generis. ut
 A qua

qua ratione adducti id faciant, minus mihi constat. Ego autem hoc
vocabulo in generis masculino semper utor: Idem quippe notat.
Hec ullam propprio rationem, cum in generis feminino id offe-
rant, nisi si forte sermo fuerit de feminis Asiaticis, tum
maxime hoc generi locus erit, alias vero non.

Alfar vel Alvar, de Alfis multum habet Edda, Distinguitur
in inter Lios-alfa et Berark-alfa, hos nigrioris pie, illos
vero candidioris solis, dixerit, indigens hoc pacto bonos
et malos spiritus. Multum hic dicendum fuit de gnomis
et indigebus, quos alfar sicuti nominant, instituti ratio id
si patretur: qua de illis attulerat nobiliss. Gregorius Ström-
ontialm in Scientia sua nova, indicabo, et hic ab intri-
tu indicabo: Nympha, quas nos Alfar sicuti conuertit notio fa-

luitatis, ab alos, h. r. inquit, vanum esse, äl & fatus,
Germ. Albray. iudr ghal. fater vocatur & älfr Faunus
quos à fan & Dominus. fan fatus dicitur. sunt
enim spiritibus illi beati et rationis ex parte, iudr et
ghalis folli appellati: a potestate vocantur sicut Alf
enim, al. Alf ast, robur, vis sunt. a utrumque fauni
satiari, Älv-god, fiö-råd, Bärg-råd h. r.
potestatis sicuti Domina sylvarum, lacuum, mon-
tium etc. Bärg-troll sicuti Troll proprie Dæmon est
et quos utroque Norvagicis go-vall vocant,
gigantes: Tomte-bispar & funder domini. Brig-
se enim utroque sicuti lingua, idem est quod frisi-
ca Basr sicuti Govis Basvedes, vix Dominus, non
sunt nihil, aut ut quidam exorta multis repræ-
sentatia videtur, et historiaram inuenerunt
fieri, tenent et frustra contendunt, sed verum
existunt. etc. quid? quod apud nos est, parvis
notum est, si quis inspicit, in loco aliquo fundi
vel sylva, uirnam misserit, in quo habitant illa
Nympha, alfar dicta, mox ab illis afflatum
presidenti quodam spiritui, qui totam eum
prouadit, et propter quodam fati, Lappa
infat, inficit et infestat, quam nos scabim
prouadit nominis, Alfa bläst Islandi Alfa
Sifficillimè vocatur natum istud, nisi multis
erroribus aut lacte placetur, in loco antea
conspicuo, afflat.

Hi sunt

Hi sunt Titani, illi
 uer filij gigantes, Sips uobellis. in summa, vis
 omnis inordinata, fugata ratione, et turbata har-
 monia malis est Damon: Et hinc est ortus illud.
 Unus quisq; suos patimur manes, et uni cuiq;
 conuati sunt duo genij, unus bonus et alter ma-
 lus. unus quisq; suum intra carum suam, suamq;
 possidet Trum et Damonem. Homo, quam-
 primum a se profligat irationem, pro totum
 tradit, aut ira aut amor, aut timore
 aut sobrietate, quibus a malo Damonem.

in ipsius substantia carnis latet: inuaditur, et
 ad praedictum sui ipsius impellitur: ubi non est
 mens sana in corpore sano, ibi oritur et oritur
 inferi. Spiritus mali microcosmi et macrocos-
 mi, facile pro consensum inuaditur, sunt enim
 unius generis, et uno gutto materiae malignantis
 scaturit. Mater est materia, pater est ignis,
 nullo legitimo coniugio copulati, harmonia con-
 ciliatrix excluditur, semine ejaculato temerario,
 monstruosa, nimirum in spiritus et natura sta-
 bili, et a spiritu uicium dante, hoc est monstrum
 conditur in principio aquis infusa. Monstra,
 male uita, et abortus sunt, mole luxuriantis
 materiae, matris sua spiritus noxij, maligni.
 Est quidam mundus umbratilis, nubes inuisibilis
 et incognitus, cuius, hi maligni spiritus, nati in
 intimis terrae uisceribus, et locis desertis, sunt
 indigiti et incola. Hi apud nos Evil vocantur,
 et creduntur habitare in eratis mortuum ear-
 uanis, gigantes et pater liberos, familiam
 alior, procrea poster, et omnia quae apud nos
 ualiter, apud illos umbratilibus, agi. Non
 posse dici esse aliquid, nec non esse, ut son-
 no simillima. Nec in. uanum exprimentur
 ij, qui in illorum contubernia capti: quoru
 mille experimenta: male multati, et ple-
 rumq; mente orbiati in lacum reiciuntur.
 De spiritu matris, malo filii, et irra-
 tionali Plato in Timaeo. Hae illa. Hae
 inquam, secundum propriam stragmatical-
 manum expresserunt. at qua hic de Star-

dicitur enim supra ~~separata~~ ~~copulata~~ ~~et~~
 in igne et caligine, vel in fulgure et
 no, ut sol etiam obscuratur, item vero
 dicitur solm visus illum in ari de obscuri
 nre, ~~et hinc populi Europa subministrari~~, ~~fulgoris~~
~~unde colligitur quantum~~ ~~et~~
 splendoris nisi ipsi attribuat, et non
 velociorem obscurate solr. Eiva et tivo
 aliquoties legitur in volu- ppa et Edda,
 ut; in vol. I. stroph. 31. Alfa Baldri blodguor
tivore, vidi ad Baldorum sanguinolentum turbam
accidit. ibid. stroph. 42 sigtivo, populis ad
victoriam propraantibus.

Fram se et lingua
im signa - volu-
romm sig - tivo.

Vltimus propraio, ad expulsa drovium,
 acerba populis victoriam propraantibus.
 alias sig-tiva domi populum significat,
 h. r. bellatoris, militis. + Sed videri quo per hoc
tiva abouerit, ad propositum regis. ~~regom~~ rosm.

Alfa et Alfa casus est frandis numeri plurales. As
unum et summum quid significat, quod omnia alia
in se comprehendit, quod omnia alia rituuntur, subm-
tantur et fulciuntur, in quod et omnia domus et
diquntur. As principium et unum sonat Varro. Lib. 8.

unde verbo ait asum simplicem et Prat. Asertior
puella Deo dicato. Lib. 12. 3. As apud utroque scanz
dianos utiq; dom notat, ut Amaldi ad h. r. omni
potens dom. Asa, asam asas vidro scribi ab alijs
ad qua ratione adducti et etiam cultus est.

bua fris gandis et Bald-
+ et stroph. 56.
grotis sig tastru
et vallivore.
intabant stauris et
victu ballivore
domi domis quidam,
ambs ad bella acris. vel
ambs ad bella infructi.
ambs ad bella acris.

+ et etiam est
propositum dicomum.
et etiam est disco et
docto, infructi proditur.
et etiam est etiam cultus est.

/ Hi sunt

quod fatuorum est gratia, ~~et~~
 faciant, non mihi constas. Ego autem hoc vocabulo
 in masculinis ~~libris~~, dum quippe notat: hoc illam
 propterea rationem cur in ~~libris~~ femininis id ~~affertur~~,
 nisi si forte sermo fuerit de feminis Ariaticis,
 tum maxime hoc gratia locis est, alias vero non.
Alfar vel alvar. De Alfis multum habet Edda, disti-
 gnas inter Lios-alfa et Valfar-alfa, hos vi-
 giores puer, illos vero candidiores puer, ait, indigitat
 hoc pacto bonos et malos spiritus. multum hic di-
 cendum forte de gravis et indigitis, quos alflar
Saxi nominant, si ~~libris~~ ~~grati~~ ~~est~~: quod de
 1. 1. 1.

Strophi. 23. fiot-vaer Saxogur, quatis fur,
 ait dicitur non est verum. saltem de ipso nomine
 verbum dicam. si scribendum est fiot-vaer,
 seditiosum, iurgia et vixat moerentem in populo
 denotat: si vero fiot-vaer spatandum est
 indigitatur is qui fordra, concordiam, pacem
 et amicitiam civitatem in populis conficiat, qua duo
 contraria sunt. prius enim a vaer confessi-
onem et conspationem facere, turbam concitare
 et tumultum facere, descendit, postquam vaer
utira: concupiscere, coarctare, fordra, fronere
 profuit. Ego vera scripsi, respiciens ad vera.

Dillings-djvan, Edda pag. n. 14. Bipar var
sun gift Onar, et var ford firra dollur, Sana
abbi Sauglingur: lego Dillingur, mundum enim
 ibi est in protolipso: et var dagur son firra.
Postea Onaro nupta est, quorum filia ford: hor
sonat: erat, illam in matrimonio habuit Sauglin-
gus: lego Dillingus: et erat Sago horum filius.
 Sunt mihi etiam tropici, et posteriores Edda par-
te, verum denominations, secundum alphabetum
 concise concinnate: ubi sequentia habentur:

<u>Dillingur</u> <u>Sibir</u>	<u>Dillingus</u> <u>nominatur</u>
<u>Sann</u> <u>var</u> <u>Dags</u> <u>fadir</u> ,	illu qui diti <u>pater</u> <u>erat</u> ,
<u>en</u> <u>notte</u> <u>var</u>	<u>Nox</u> <u>autem</u> <u>fuit</u>
<u>Riova</u> <u>bovin</u> :	<u>Riova</u> <u>nata</u> :
<u>nij</u> <u>et</u> <u>voelus</u>	<u>mane</u> <u>et</u> <u>offraam</u>
<u>Andu</u> <u>nijst</u> <u>Rigin</u>	<u>candidiorum</u> <u>boni</u> <u>die</u>
<u>orald</u> <u>et</u> <u>artali</u> .	<u>hominibus</u> <u>ad</u> <u>anni</u> <u>computationem</u> .

In Horvatar Saga Cap. 15 enigmatu et serpisc

abili
cabilan
Arant,
licis,
non.
a, disti
hos in
indigitat
hic di
ilphar
or in
ca.

fur,
nomine
vir
opillo
dum est
acom
qua doo
confessi
uitor
vraa
romicor
subterdum
gala.

han var
ur, Jaua
n mim
lirra d.
d. hor d
Gauglin
n filius.
da par
Bethem
r.
hur
wat,

hip
pulationem
picipis

quid

quod in modum affert minus mihi probantur, cum sciam
 quod esse simulacra mortua, et ligno facta, sculp-
 tilia sicut: collocataq; sub uraniscis, quod ipsum strom
 nomen indicat. quae utro scribat Strombiam de
Liöf-alfar, h. r. anglis sicut spiritibus bonis, in eadem
 sua scientia nova, quia huius loci non est, alibi esse
 uam. uideatur de ea ut G. N. Vossius, idololat. lib. 1. c. 5.

et C. Quoma 23. fiöd-urvir dicitur, qualis fuerit, dicitur
 ut non est utrum. saltem de ipso nomine uerbum dicam. Si
 scribendum est, fiöd-urvir, seditiosum, et uirgia et uixas et
 commotionem in populo moerentem, dicitur. Si utro fiöd-
urvir reparandum est, indigitatur is qui foderat, concordia
 pacem et amicam civitatem in populis conciliat, quae duo
 contraria sunt, prius enim a urra h. r. commotionem fa-
 cere, turbas concitare, deseruit: postquam utra a urra
 concupiscit, coarctatur, foderat dicitur, proficit. Ego
urra scripsi, respiciens ad uerbum antecessens gala quae
 plerumq; in malam partem sumuntur, si sermo de homi-
 nibus est.

Dollings dicitur Edda p. m. 14. Bidan uar kün gift O-
nar, et uar iord firra solhr, fana atti Daulingur.
Ugr Dollingur, mundum suum est in prototypo: et uar
Dagur son frisra h. r. Postea Onaro nupta fuit, quorum
 filia gord erat: illam in matrimonio habuit Daulingur.
 I. Ugr Dollingur: et erat Dagur illorum filius. Sunt
 mihi etiam tropica uerum denominationis, et posteriori
 Edda parte, concipit secundum alphabetum concinnata, ubi
 signata habentur:

Dollingur aritur
han uar Dags fadir,
 et not uar
Miora borin:
Nij of uorlur
and uist urigin
uuld at artali.

Dollingur nominatur
 qui dicitur pater erat,
 Hox autem fuit
 Hox nata:
 Manu et uispram
 Condidit boni Dij
 hominibus ad anni computationem.

In Arrocarar sagu c. 15. uiginti 9. et scripius in
 eodem capite, nominatur Dollingur, etiam eadem uerbo-
 rum formula ac hic est: firi Dollings dijurum, ante Dol-
lingi fortis, et intelligo diluculum, ut sit, ante diluculum
 cum, ut ante Diri uortum: Stationem aduersus uictur
uolu spa, Stroph. 5.

1. Dol Uarp

Sol vesp linnan
simi mana h.r.
hodi inni hargvi
im hinni fo- djo.

Sol projerit ab austro
sua lunam
manu dextra
pro Corli equinas fortis.

Hic equinas Corli fortis, vocat ipsum deluculum, ipse
diti sportum, cum sol quasi ex thalmo, prodit in no-
strum conspectum, affertur suam diti, et obumbrans
Luna lunam. ut: ut sensus sibille magis praegi-
atur: Simin-is-djo, sunt fortis Corlistis, pro
quas solis equi mane diti proderunt. Simin: eorum
for: equas, djo: fortis. Jam Dilling idem est ac Dilling
a Drila h.r. dividat, differatur, disputationem facerem
fil. lucis et tenebrarum: Ergo Dilling est is qui
discernit et dividit. Sensus itaq strophae est: Thiod-
varam evinisse carmina magica in tenebris ante
solis sportum.

Hvostla-tjo quid sit, antea exposui, ipse nunc
unum ex Odini cognominibus, et significare praesertim
Gronum: h.r. Odinum Bori filium.

Gnoma 24. Sofi: animus. Sma lifa: conortatur
animam. fattrer hic Odinus artem se callere, quam
hodie Turna-galdur vocamus: et quod orbiculum
in mundo, tot hujus artis sunt genera et species.

Gnoma 25. ars quam Odinus hac gnoma profite-
tur, maxima et utilissima est si hodie omnibus
usu veniret: Continetur enim forniam vel uxorem
proversu ingruj in fide et obsequio plus est qua
sacrosanctam artem in praesentia fundatam demoliri.

Mantel h.r. man-tu-reli, Gert. man du idr.
mantel vanur vora: larer du idr blava lhar lud.
h.r. non credentis quavis, vel absentis horum carminum.

Gnoma 26. Odinus in plerisque sibi semper similis
est: quod enim Atiduro Ridgotherum Logi in propositum
dis enigmatibus fecit, idem hic facit, et eadem verba
utiliter. omnes priores suas artes aperte confessus fuerat
hanc vero ultimam artem. uxoris suae. filius et sororis
suis promittit se illum dociturum, in illis enim maxi-
mam vim operatricem se habere autumat.

Gnoma 27. Ex hac ultima gnoma videntissimè pa-
tritur puto, Capitulum Runicum, non ipse capitulum a-
liquod pro se absolutum, et ab Hava-mas distinctu
sed

Et, ut prius dixi, Epilogum tantum esse grammaticum
Hava-mal.

Cum autem ab Hava Odino, ejusque alijs varijs nomi-
nibus, haec ascriptus sum, proque omnia harum naturam
salubrosa, illum huc deduxerim, materia iam se admonente
et postulante, domus ejus Hava-holl mihi investigan-
da erit. Perscrutabo igitur primum, ubi locorum nati-
onum aut gentium, Odini aula Hava-holl dicta fuerit
si modo constat illam aliquando vraliter existisse. Secun-
do videndum erit qualis fuerit illa aula, et Aristodiscip-
undum vniuersi quid sibi vellent verba illa Hava-hollu
1, Hava-hollu at. Primum hoc adferam, Hava-holl,

* vide fabulam
Stundans Edda
in prologo, ubi et
Stephani supple-
mentum istius fab-
ulae, ad basium
paginarum.

ad-gard, et val-holl, in fabulis Eddicis confundi, et una
quod alia promissum in harmonia substitui. Scaldis
etiam idem familiare fuisse facili negotio probatur.
Sed ut fictitiam est nomen Havi, fictitium quoque viti-
harum trium aularum nomen, non prius in septentrionem
illa innotuisse, quam post factam Gylferi Suisoniam Re-
gi illusionem existimo. At illusionem illam in Asia factam,
ex Edda, plurimi scriptorum persuasam sibi habent. Ego
vero ex eadem Edda putaverro probari posse, omnes Odini
fascinationes, etiam et hanc illusionem, hic in Suisonia,
post Odini magi adventum huc, Trojano, si hic firmatam,
probratas fuisse. In principio Gylfa-gynning, pag.
m. 7. h. r. fab. 2. Edda impressa sic habetur: Gylfer var
madur vitur, et Gugsadi pat, et alius Gylfer lofudu
pa, et alius luti gringo at oilia pitta, kurt
pat mundi af Edli pitta, oda mundi gud-maugrim
vada sui? Han for til As-gards, et ora a pa
gamals mans listi: En Asir vero pess vifarr, at
piss pau frosd hans, et giordu i moti honom pira-
hursfringar. pa pa han Hava-holl. h. r. Gylfer vir
sapienter erat, considerans illud, quod omnes populi laudarent
eos, quodque singulis vris ad rerum utilum se accommodarent, an
ergo id ex ipsorum natura proveniret, an vero Divinitas
eorum in causa esset? Gylfer itaq; As-gardiam vrfus in-
stituit, Assumens habitum similem. Asir autem eo sa-
pientiores existunt, prospicientes ejus profumtionis
et ideo fascinationibus illi illuserunt. Tam aula Hava-
holl si apparuit. Magnas Olai in vrsione sua la-
tina supra fab. 2. Edda, Hava-holl vocat val-holl,

quod

quod etiam Stephanus Olai, in nota ad tandem fabulam
 his verbis confirmat: val-holl, sic etiam lúria Affarú
vocatur. Hinc planum est, as-gard, Hava-holl et
val-holl, idem esse, et Hava-holl gylvoni pro fasci-
 natione ostentatae fuisse, specie et magnificentia
 similium As-gardis; Gylvorum autem ultra Scythiam
 terminos, ex sua Gothia non profectum fuisse confirmant
 illa verba: giordá; mot sonom sion-húrsingar.
 fascinationis si opposuerunt, vel contra eum miserunt,
 ut fil. aliquo ex Scythia proficeretur. Erant
 enim hi Asi ex Asia profugi, iuxta Argyrii Gou.
 assertionem in Crimogora C.A. et voluerunt alie
 quoniam Scythiam suam conditionem in Asia versare
 ut in magia artis suspitionem, apud subditos, in-
 curarent, nam pro dijs haberi voluerunt, quod
 et optimè ut; Docuit post exitus ingens.

Porro ut de his dubitare licet, videmus quomodo,
 et quibus verbis formulis Gylva-gynning con-
 cludatur: pag. m. 60. nú er ganglvi hrijvir fotta foga
sa vradur gijr myllill, of er han þá á flottum
orli. h. r. eum iam ganglvis i. gylvo. h. r. a. d. i. v. i. f.
st. tonitru intonuit, et tum in plano equorum sta-
bat. D. loco conuictus Lamiarum idem respectus
nomine quidem diderunt Blá-Púlla, at ubi harragum
fit, ut quidem ipse Lania noant: gathanas ut
et magnificentissimam aulam eis ostentat, ubi et
utra se conuictus et conuivia celebrare autemant
eum nil aliud sit quam Diaboli illisio, phantasma
proffigia et fascinationis. Fortes enim est Diabo
lis in filiis incredulitatis. Idem itaq. dictum volo
de Hava-holl, nulla inquam fuit, nec alicubi lo-
corum gentium aut nationum exhibita: saltem
gylvoni talis aula spectis, pro Odini magi fasci-
nationis et phantasmata ostentata fuit. Idem
etiam dicendum est de conuivio facto As-gardis
et Agrro, insula Hls-rj in habitatori, exhibi-
to. ut illa As-gardia hic in Scythia erat, in
stat Hava-holl, fictitia et non vero As-
vocatur et illa in Edda impurpfa modo As-
gard modo val-holl. vide Mjth. hol. 50. et 58.

Lat

At val-holl quid aliud est quam nomen esse
 fictitium, quod omnibus in confesso est. Sturlovidi
 in Historia, Odinus, post mortem, nunc dicitur
 magnam Scythiam habitasse, et Asgardiam, ibi sitam
 incolere: nunc rursus dicitur in valhalla manere, et
 bello exfos ibi recipere. Insigne est illud Eivind
 di poeta apud Eddam pag. 78.

Gaundul et Scaugul
fratres Gaute-tjor
at Hofa um Lonunga:
fratres Yngi at Har
Pjeldi mod Odini fara
et i val-hollu vasa.

Gaundulam et Scaugulam
 ablegat Odinus
 he. Eligendum inter Reges:
 qui libet
 Yngi stemmatis
 cum Odino iturus est
 et in valhalla mansurus.

Patet itaq. ex Eddam et Eivindo Asgardiam
 et valhallam idem esse. ut enim Asgard, domum
 Odini, ita val-holl significat, licet val-holl paulo
 latius accipiat, nempe pro sede mortuorum bello
 exforum. Hic fratres praeterea significatum minime
 tacendum, qui Edda pag. 79. et Eivind-malum citatur:

frater et fratrum, Odini,
et et fraterum frateri sag-rissa,
val-foll vidia
frateri verno folli?
vallat et Einforia,
varda et upp-rissa,
bridi at etra,
vard-va at lindra,
val rjorior vin bora
son vifi Riermi.

quidnam somniosum est, Odini,
 videtur mihi ante diem surgere,
 val-hallam ad exornandam
 viris bello exfis?
 he. expropheti bratos mortuos,
 rogavi ut surgent,
 sedilia cum famosis stramentis,
 et pocula monfalia abluerunt,
 una autem ut parca puerit
 sub vrgis adventum.

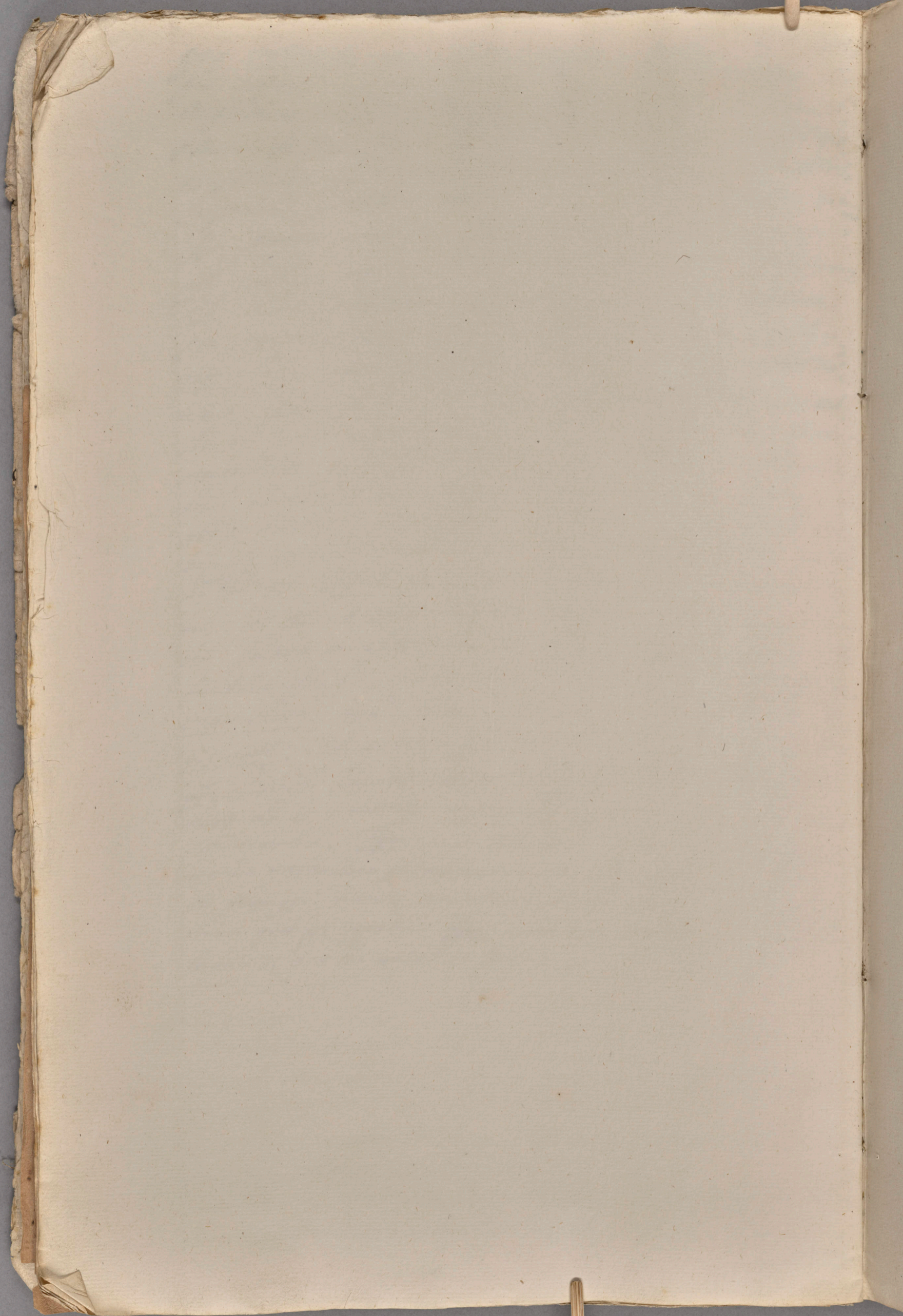
Hae est illa Hava-holl, hae As-gard, hae domus
val-holl, omnes idem sonant, nempe aulam Odini.

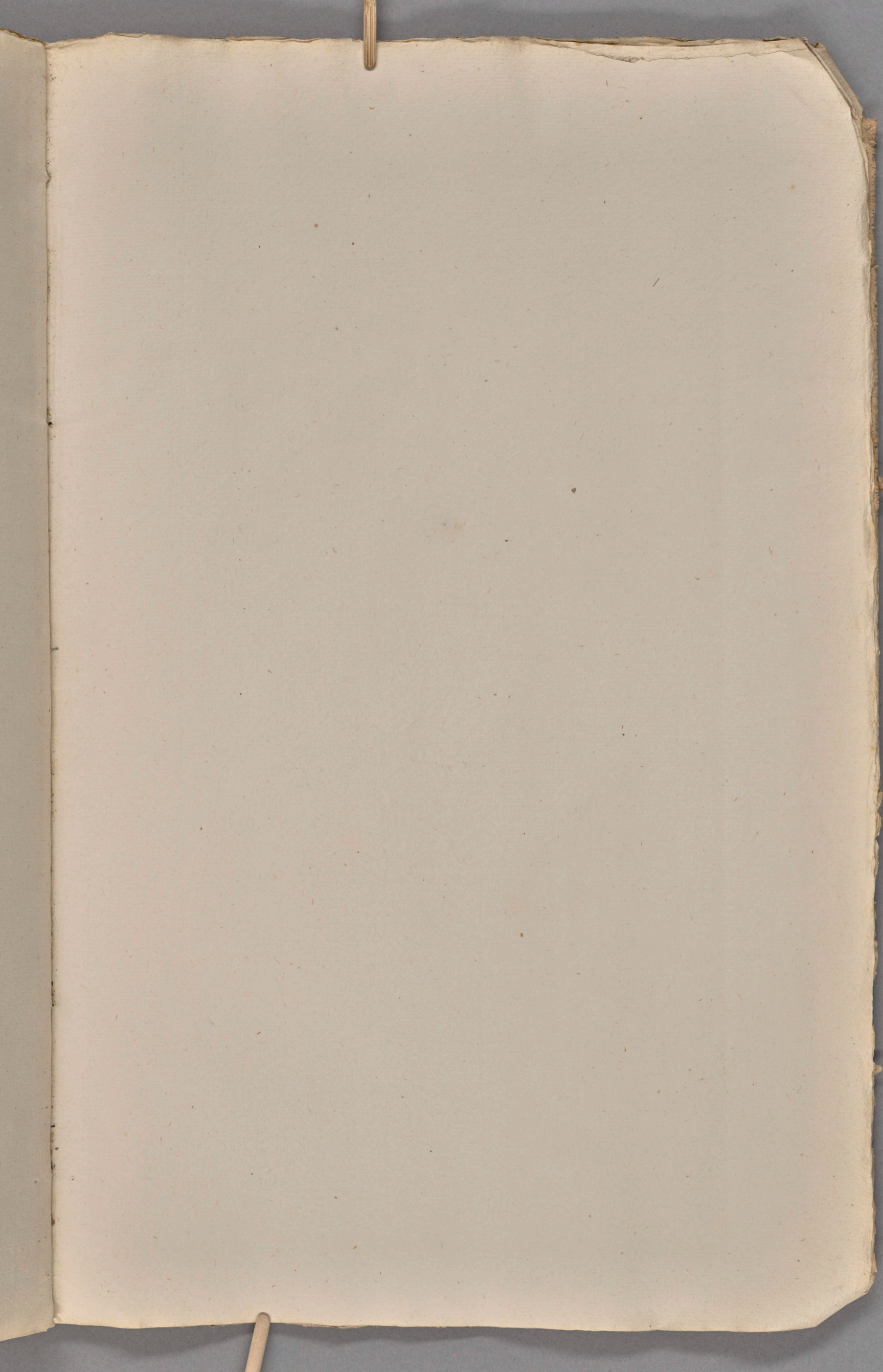
Hae singula Sturlovidi, ut in Edda, ita in Historia
 Norvegica, subministrat: et sic ubi et qualis fuerit
Hava-holl satis à me ostensum puto. Jam super est
 ut de fortis videtur, quosum nempe vasa illa
Hava-hollu i, Sava-follu at, spectent: vocabula
 enim i et at duas Odini aulas necessario arguunt.
 Sic itaq. hae intelligenda sunt: Posteriori Hava
va

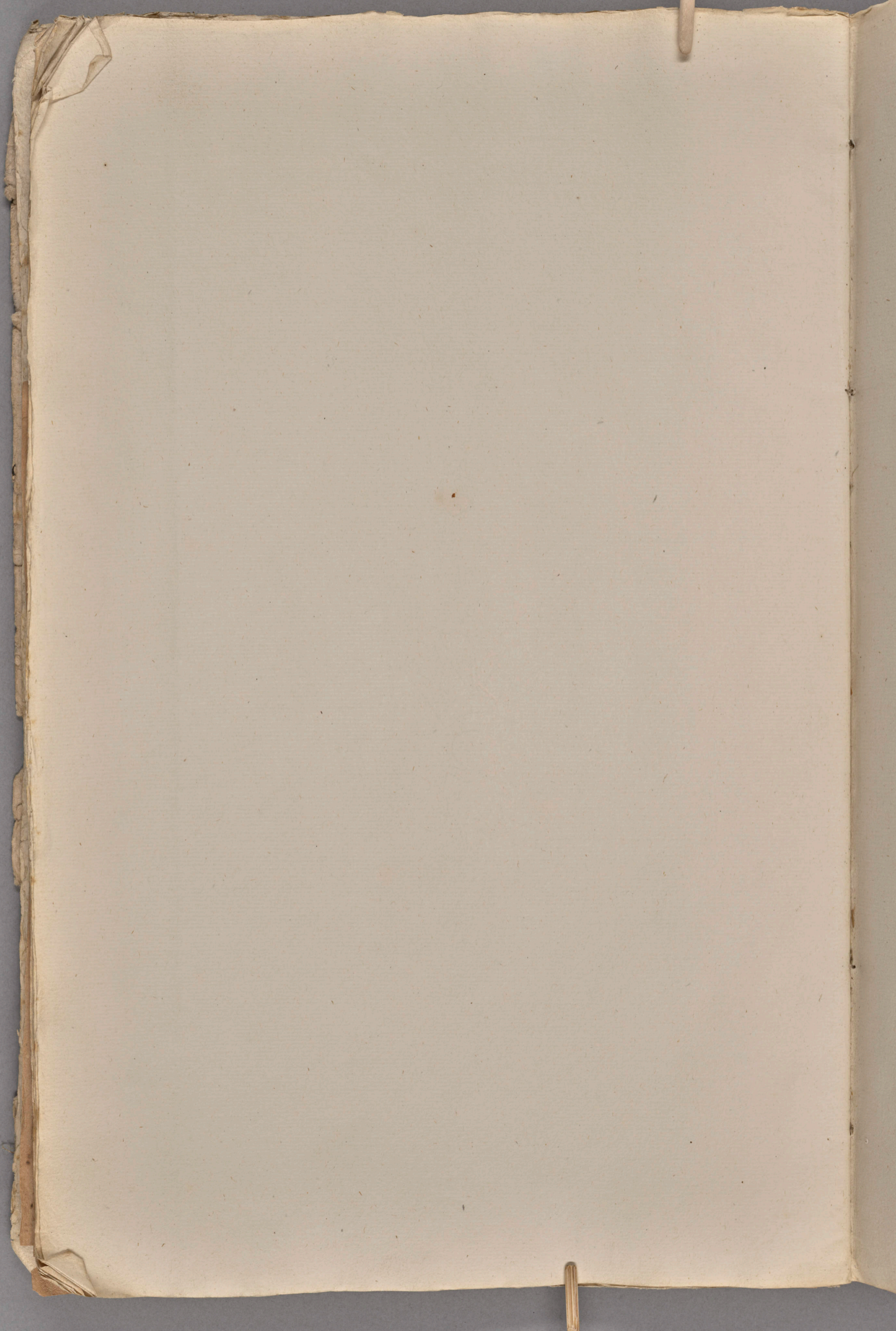
21.
21.
va-holl sigtun, domus enim existens aula, habitatio
et domicilium indigitatur: prior vero est illa fictitia
qua iuxta vel non procul disita ab sigtun, dicitur.
~~et videtur hanc ab similitudine domum aulam~~
et videtur hanc ab similitudine domum aulam
illam nunc Upsalis, ubi domus prius, fil. ill. Bori filius
dia antea cultus fuerat, nunc alibi ostentatur: ad cuius
imaginem postea Gugi-froij, tertius Guionum post.
domum, domus, magnificam aulam Upsalis, in sacri-
ficiosem usum, edificari curavit. Quippe cum O.
domus proximam Guioniam intravit, et usum hic
positus est, divisit dicitur Arsam in partes sacra-
rias, ut Nordus Noa-hin, Froij vero Upsalas et
adquiseruntur, vide Sturlonidum pag. 5. et 9. unde
etiam planum additur illud, Upsalas ante domi-
adventum, in Guionia extitisse, et civitatem ibi ali-
quam fuisse: domus vero illa maxima sacrificiosa
usui destinata, non prius quam usque Guioniam
Gugi-froij edificata est, cui et tunc temporis bo-
na illa Upsala audere subjiciuntur. pro ipsa hac
inquam domo vel aula Atiflis Guionum Rex, re-
spiciens, circumquiritans, hostias lastravit, li-
cavit, dirigavit, et Troium simulacrum, domus
partes et subellia, mactatarum hostiarum san-
guine illavit, pro illius suavi morte et vitio, in quo
opere tandem vitam finit. Tantum ergo abest
Atiflum Regem in annis circumquiritasse, cum
ergo struatur. At quale sacrificium in annis
obire poterit? ignovissent illud gentibus major-
um nostri, ubi et nos esse scire, et, quod maxi-
mum est, ignorant illud omnes nostrae antiquitates.
neq. flumen quodpiam, annis vel vivis aliquando
in Guionia extiterat, nomine Sala, unde Upsalas
dictas voluit non nulli. Et quid ulterius dicam
aut quomodo significem? propterea quia lingua
antiqua non admittit nomen illud pro flumine
accipi posse. Nec unquam in antiquis exprimitur.
quid ergo dicendum putas de campo vel planitie
L qua

qua völlurinn vig-vidin Edda vocatur. h. r. com-
pūs exorūm sanguinū madefactūs. Describat illū
Asgardia, vel val-halla, vel stiam, quod idem est
stava-galla. Idem hic campūs est in quo Gylfo
constitūtus fuit post Odini illūsiōnis puerptas.
Superius probavi gylvonnū in Guionia non exi-
isse, probavi etiam Hava-holl Sigfrū adiacere
vel saltem non procul inde sitam, vel ostentatam.
Idē eūm statūssimū Hava-holl apud Uppalā
pro puerptas ostentatam, statūssimū etiam völlin
vig-vidin sive fjris-völlin. h. r. campūs la-
titis, planities lata, quae campūs Uppalā adiacet.
At ais forte Hava-holl magis dici posse edim illam
magnificam, quam Odini Sigfrū edificavit, et in cul-
tum idolorū adornavit? vide fronidm pag. 4. in fin.
Hic quæstioni si responderi potest; nullūm apud Sig-
frū, utrum monumentis clarū et Colobum opta-
tus: in plano enim Uppalā apparuit Hava-holl
ut supra monstravi. Et idē in campo fjrisvall
factūm fuisse, similē videtur. Adē, quod völlurinn
vig-vidin, hanc sicut describatū in Edda ac fjris-
vall; Et quotis fjrisvall exorūm sanguinū
modū ait, omnes nostrae antiquae historiae testantur
adē ut id nominis völlurinn vig-vidin fjrisvall
conveniat. Fjris enim latitiam notat: ^{ut dixi} ut latitia vir-
tutū valhallam inhabitantium, in pugnando, dimicando,
et stragem dando, praesertat. vid. Eddam pag. 42. ad
stiam quae sub vocabulo fjris notavi in Novo syllabio Is-
landicis, quae hic Uppalā pignit.

Cam₂
Lillo
off
L₂
stas
xyi
-covr
abating
las
ling
L₂
isert
Nam
in cul
4. in fin
Sij
opta
L₂
koll
swoll
llum
e fij
winro
lanty
Si nr
ia viz
ando
adi
S Jo

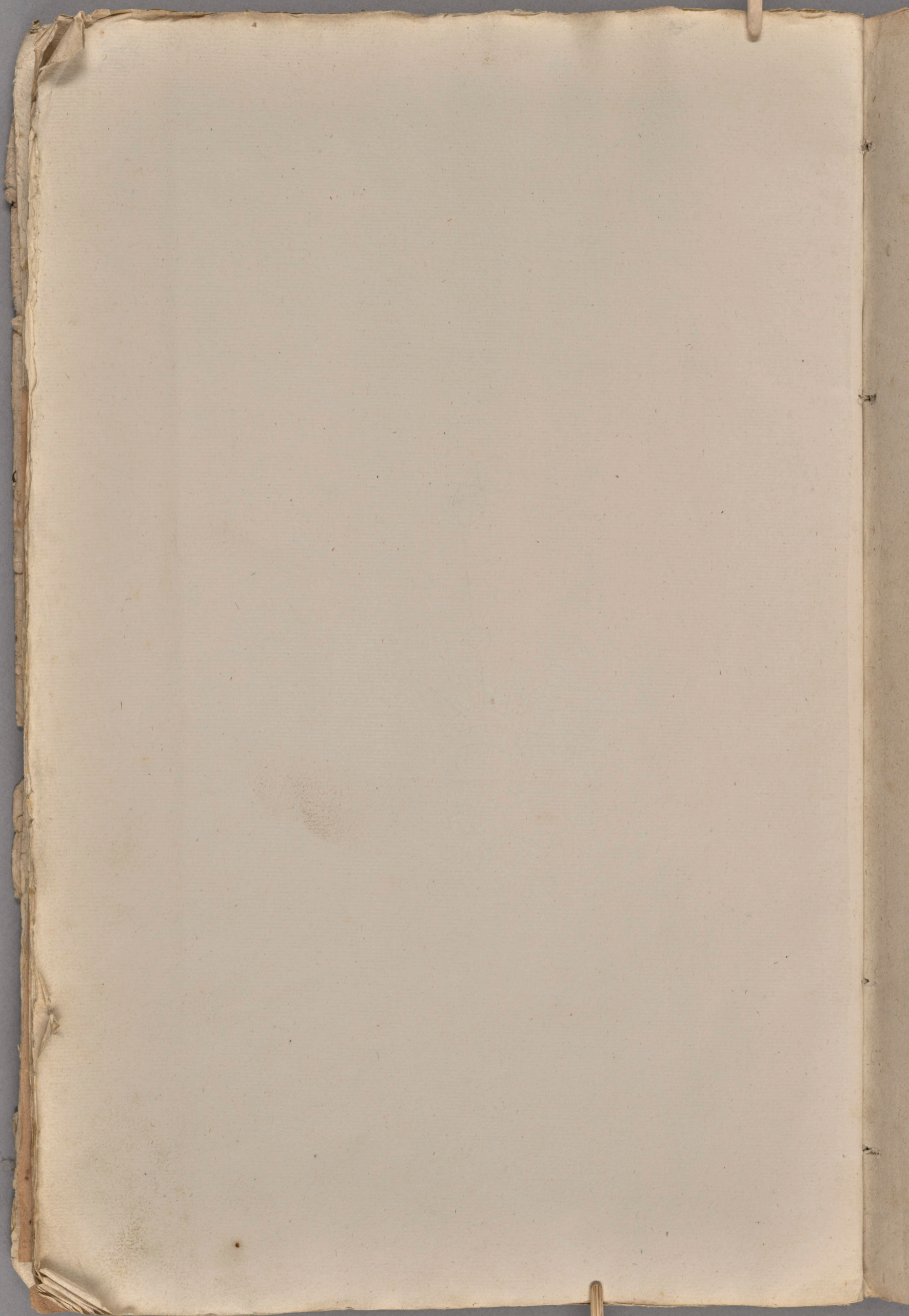

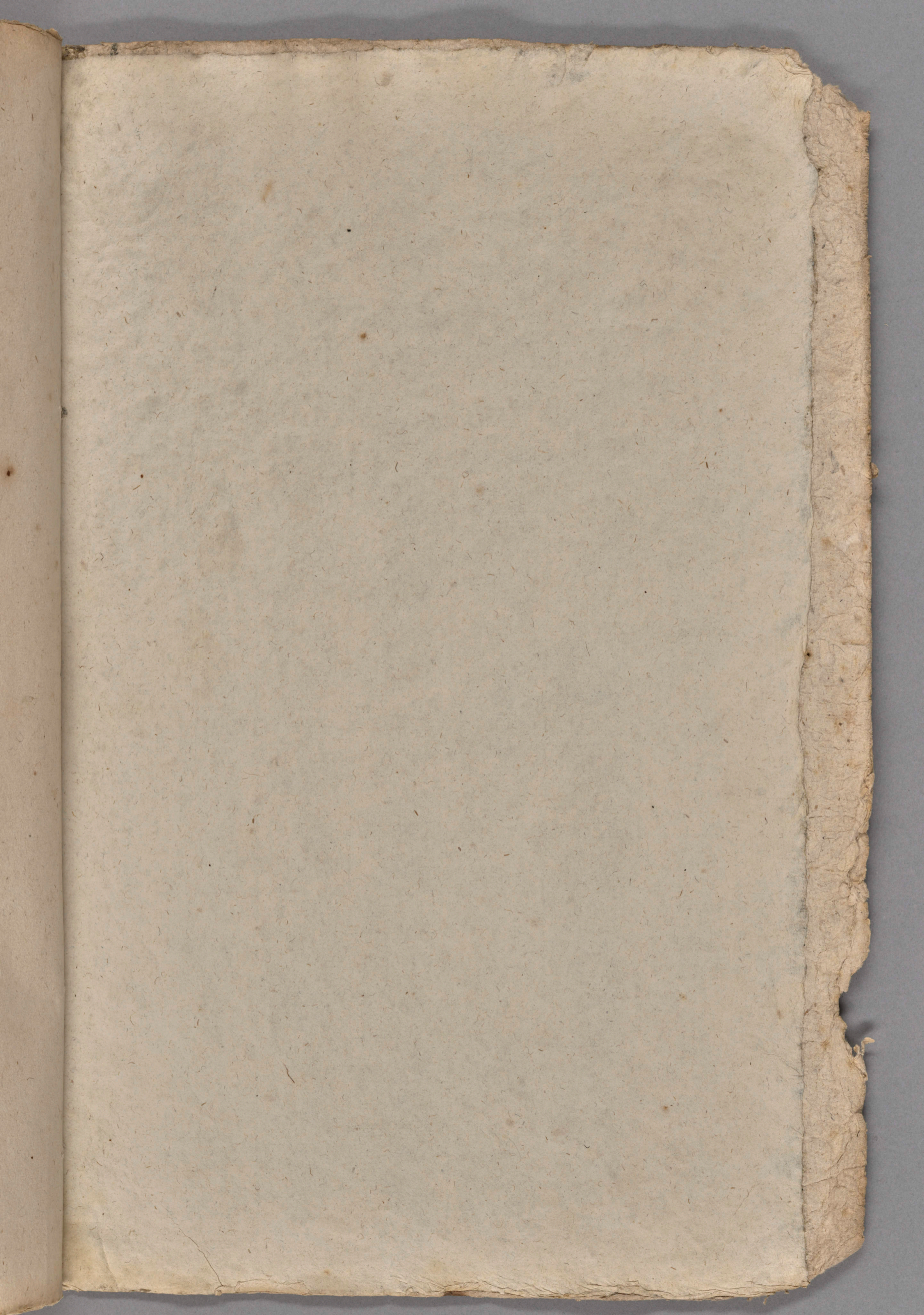

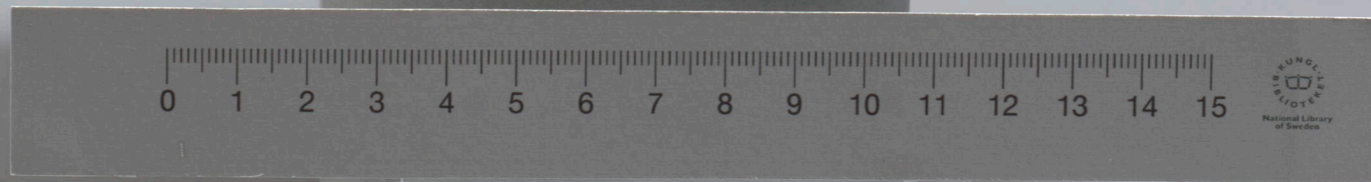

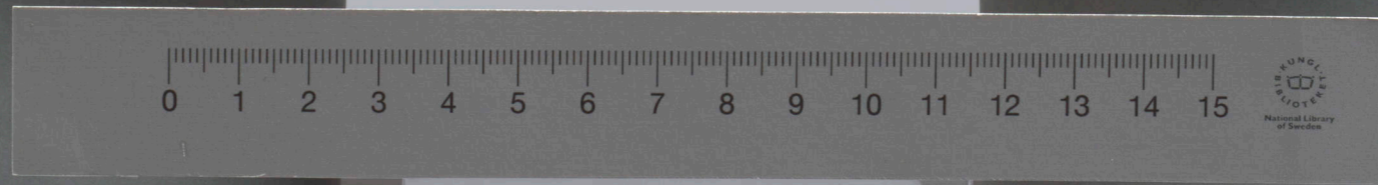

Griffelisen 1771

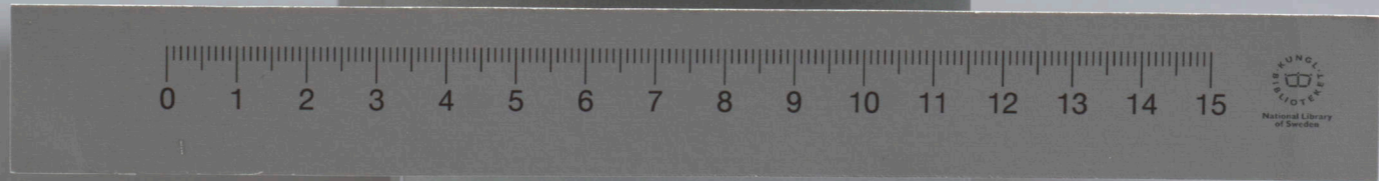

Isl. M.

SBIBUNGLY
National Library
of Sweden

Lona Rignuarum
Island

Notae de his locis
in

et A. V. A. et
capitulam dinnant.

54
73x
Mandica

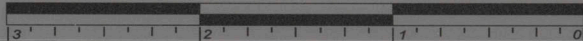
AD.

Nov. I.

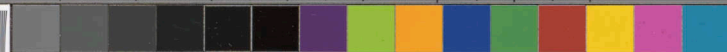
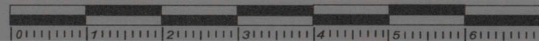
73. B.

Rike-Biblioteket
STOCKHOLM
Handskrifter.
Mandica
In folio 1795
No

inches

centimeters

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
L*	38.76	65.15	49.61	43.54	55.52	70.42	63.13	40.08	51.75	95.34	92.09	86.92	82.37	72.17	62.32
a*	13.81	19.21	-4.20	-12.89	8.78	-32.39	35.43	10.25	47.36	-0.90	-0.92	-1.12	-1.12	-1.05	-1.10
b*	14.69	17.92	-21.33	22.66	-24.31	-0.48	57.84	-44.77	16.93	1.90	1.46	0.97	0.56	-0.04	-0.01

	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
L*	49.61	38.89	28.60	17.97	9.50	4.33	30.32	72.50	72.10	29.51	55.60	43.48	82.02	52.85	50.86
a*	-1.29	-0.23	-1.09	0.04	0.45	0.32	22.13	-22.92	19.51	13.42	-38.46	50.74	3.28	49.90	-27.78
b*	-0.10	-0.48	0.07	0.09	0.25	-0.47	-19.02	56.08	67.85	-47.69	32.19	29.13	78.75	-12.86	-27.68

D50 Illuminant, 2 degree observer

Density → 0.05 0.09 0.16 0.22 0.36 0.52

Don Williams

0.75 0.98 1.24 1.64 1.96 2.38

All values are batch averages

M000895